

naša luč

1980

4

● **V evangelijih srečamo večkrat besedo »pasha«. Kaj ta beseda pomeni?**

»Pasha« je aramejska beseda in pomeni isto kot hebrejska beseda »pesah«, namreč mimohod. Beseda je nastala, ko je šel pred odhodom Izraelcev iz Egipta Gospod mimo hiš, v katerih so bili izraelski prvorojenci, in jih ni pokončal.

V evangelijih pomeni beseda »pasha« največkrat velikonočne praznike, ki so jih Judje v spomin na čudežno rešitev iz Egipta obhajali vsako leto od 14. do 21. nisan (v začetku aprila). Včasih pomeni »pasha« tudi samo velikonočno večerjo, ki so jo obhajali 14. nisan zvečer, ali velikonočno jagnje, ki je bilo pri velikonočni večerji glavna jed.

● **Evangeliji govorijo o veliki noči tudi kot o prazniku opresnikov. Zakaj?**

Velika noč se je imenovala tudi praznik opresnikov, ker so od 14. nisan skozi vso velikonočno osmino uživali samo opresni kruh (brez kvasa, soli in olja).

● **Kakšna je bila velikonočna večerja?**

Prvi dan velikonočne osmine, 14. nisan, je bil dan priprave na veliko noč.

Ta dan so pripravili vse potrebno za velikonočno večerjo: opresnike, omako rjave barve, imenovano »harozet« (iz datljev, fig, mandeljnov, vina, kisa in cimeta — rjava je morala biti v spomin na opeko, ki so jo njihovi predniki pekli v Egiptu), solato iz petih vrst grenkih zelišč in rdeče vino.

Pozno popoldne je bilo za vsako družino zaklano v toplju velikonočno jagnje: moško, brez madeža, staro ne manj kot osem dni in ne več kot eno leto. Meso so odnesli, zavito v kožo, domov in ga spekli, ne da bi mu pri tem zlomili kakšno kost.

Velikonočna večerja se je vršila po sončnem zahodu, nekako med sedmo in deveto večerno uro. Udeležiti so se je smeli le obredno čisti Judje, okrog enega jagnjeta najmanj deset in največ dvajset: ženske niso bile vštete, a tudi ne od večerje izvzete. Predsedoval je družinski oče ali hišni gospodar.

vsak zakaj ima svoj zato

● **Na kateri dan je obhajal Jezus z apostoli velikonočno večerjo?**

V letu Jezusove smrti je bil dan priprave že 13. nisan. Postavno za to določeni dan, 14. nisan, je tisto leto namreč prišel na petek. Ker bi se zaradi velikega števila velikonočnih romarjev in zaradi kratko odmerjenega časa utegnili klanje jagnjet zavleči na soboto (ki se je začela v petek po sončnem zatonu) ter bi s tem kršili sobotni počitek, so klali jagnjeta že v četrtek, 13. nisan, velikonočno večerjo pa obhajali 13. ali 14. nisan. Kristus jo je obhajal v četrtek, 13. nisan.

● **Zadnjo večerjo slikajo vedno tako, da sedijo Jezus in apostoli okrog podolgovate mize. To pa menda ni v skladu z zgodovinsko resnico.**

Po rimski navadi, ki je bila udomačena tudi v Palestini, so Judje pri slovesnih pojedinah ležali na nizkih divanih, razprostrtih na zunanji strani nizke mize, ki je imela obliko podkve: na notranji strani mize so strežniki stregli.

Pri jedi so bili gostje oprti na kolec leve roke, z desno pa so zajemali jedi iz posode na mizi.

Pri zadnji večerji je imel Jezus kot družinski glavar častno mesto za mizo. Pred njim, na desni, je bil Janez; za njim, na levi, Peter.

● **Jezus je spremenil pri zadnji večerji kruh v svoje telo in vino v svoj kri. Kako naj to jemljemo?**

Proti koncu večerje, ko so velikonočno jagnje že použili, je vzel Jezus hlebček opresnega kruha. Njegove besede »Vzemite, to je moje telo!« pomenijo: »To, kar držim v rokah, kar vam podajam pod podobo kruha, je moje telo.« Ko je Jezus te besede izgovoril, se je bistvo kruha spremenilo v bistvo njegovega telesa. Vsako drugačno tolmačenje teh besed je nenaravno in dela svetopisemskemu besedilu silo.

Jezus je potem vzel v roke kelih: najbrž je bila to tretja obredna čaša, iz katere so navzoči pili po končanem glavnem delu večerje. Bila je napolnjena z rdečim vinom (podobna prelite Kristusove krvi), razredčenim z vodo. Jezusove besede »To je moja kri zaveze, ki se za mnoge preliva v odpuščenje grehov,« pomenijo: »To, kar je v kelihu in ima podobo vina, je moja kri. Z njo se ustvarja nova zaveza med vami in Bogom. Kakor je bila stara zaveza potrjena s krvjo daritvenih živali, tako bo nova zaveza potrjena z mojo krvjo, ki bo na križu prelita za odrešenje ljudi.« Kristusova kri ima neskončno vrednost. Izraz »mnogi« je iz preroka Izaija in pomeni neomejeno število ljudi, ki bodo deležni sadov Kristusove odrešilne krvi. Z besedo »se preliva« je Kristus poudaril daritveno naravo svojega Rešnjege telesa in Rešnje krvi.

● **Kako je bilo videti bičanje, kate-
rega žrtev je bil Jezus?**

Bičanje je spadalo med najhujše telesne kazni in je bilo redno uvod v smrtno kazen, križanje. Pri Jezusu je šlo za rimski način bičanja, pri katerem je bil obsojenec povsem prepuščen svojevoljnosti vojakov. Žrtvi so pred bičanjem slekli obleko in obsojenca, sklonjenega, privezali k nizkemu stebri, ki je stal na prostem blizu sodnega stola. Kot orodje so uporabljali palico, največkrat pa bič, spleten iz usnjenih jermenov, ki so bili pritrjeni na kratko palico in na koncu obteženi s svinčenimi kroglicami. Vojaki so žrtvi razmesarili život in ude, da so se videle kosti. Pod udarci je obsojenec največkrat izgubil zavest, mnogokrat pa tudi izdihnil.

*Slika na naslovni strani:
POLHOV GRADEC v cvetju*

mesečnik
za slovence
na tujem

leto 29
april 1980

Ureja uredniški odbor.
Odgovorni urednik:
Dr. Janez Hornböck.

Založba: Družba
sv. Mohorja v Celovcu.
Tisk: Tiskarna Družbe
sv. Mohorja v Celovcu.
Izhaja vsak mesec razen
julija in avgusta.

Naročnina:

Anglija	5 angl. f.
Avstrija	120 šil.
Belgija	280 belg. fr.
Francija	40 fran. fr.
Italija	8000 ital. lir
Švica	18 švic. fr.
Nizozemska	19 niz. gld.
Nemčija	18 n. mark
Švedska	40 šv. kron
Avstralija	8 av. dol.
Kanada	12 kan. dol.
USA	10 am. dol.

Razlika v cenah je pogo-
jena zaradi neenakih
poštnin v posameznih
državah in različnih de-
viznih preračunavanj.

Naročnike sprejemajo po-
verjeniki in uprava »Naše
luči«.

Uredništvo in uprava:

Viktringer Ring 26,
A-9020 Klagenfurt,
Austria.

Printed in Austria

za uvod

Velika noč, praznik Kristusovega vstajanja, je za nas kristjane (pa tudi za dru-
ge ljudi) tako važen datum, da ga ne bi smelo nič drugega prekriti.

Že genialni apostol Pavel je orisal brezizhodnost človeka, če Kristus ni vstal, z
znanimi štirimi sklepi: »Če Kristus ni vstal, je prazna naša vera; smo mi apostoli
lažnive božje priče; smo kristjani najnesrečnejši od vseh ljudi; jejmo in pijmo, kaj-
ti jutri bomo umrli.« Obenem slovesno zatrjuje, da je Kristus vstal, in navaja vrsto
prič, ki so Vstalega videli. S tem se pa Pavlovi sklepi spremenijo v svoje nasprot-
je: »Če je Kristus vstal, potem naša vera drži; smo apostoli resnične božje priče;
smo kristjani najsrečnejši; živimo ne le za uživanje, kajti jutri bomo živeli.«

Zadnji cerkveni zbor je zapisal: »Ne manjka ljudi, ki obupujejo nad smislo
življenja. Cerkev pa zatrjuje, da je pod vsemi spremembami marsikaj takega, kar
se ne spreminja, in to ima svoj zadnji temelj v Kristusu, ki je isti včeraj, danes in
na veke.«

o

Glavni urednik Münchenskega dnevnika Süddeutsche Zeitung Hans Heigert je
1. marca napisal zanimivo razmišljanje ob dogodkih v Perziji in Afganistanu. Čla-
nek ponatiskujemo v izvlečku:

Prelomitev mednarodnega prava v Teheranu nima primere. Teroristični ugrabi-
telji talcev, verski voditelji in postavljena vlada so z ugrabitvijo 50 diplomatov
pljunili na vse zadevne pogodbe, dogovore in sodne odločbe.

Tudi o sovjetski okupaciji Afganistana ni mogoče reči kaj drugega. Večja kot
ubožnost moskovskih dokaznih razlogov je le še predrznost, s katero jih navaja-
jo. Tudi tukaj gre za osupljivo prevrnitev pravil mišljenja: kriv ni storilec, ampak
žrtev. Sleherni mednarodni red velja tam očitno le toliko dolgo za dobrega, dokler
služi njihovim koristim. Bližamo se stanju, ki ga je videl Avguštin že pred 1500 leti:
»Države, ki se ne drže prava, niso nič drugega kot velike razbojniške tolpe.«

Zahodni svet ima korenine v krščanskih nravnih pravilih, v rimskem pravnem
mišljenju in v razsvetljenstvu kot napredujoči omiki ljudi. Kljub strahotnim na-
sprotnim udarcem so njegovi največji duhovi in naraščajoče število drugih ljudi
trdno sprejeli to, da obstaja neko splošno pravo, ki bi se ga morali držati vsi ob-
čani in vse države in ki ga je treba pospeševati. Po zadnji, najbolj surovi in uniču-
joči »svetovni vojni« se je ta pristno zahodna misel okrepila v mnogih smereh in
ustvarila nov svetovni red. Ta veriga ukrepov sega od ustanovitve Združenih nar-
odov, izglasovanja mnogih dogovorov, pogodb, pravnih obveznosti do težavne-
ga poskusa v Helsinkih, kjer je bila celó totalitarnim državam naložena dolžnost
držati se osnovnih človekovih pravic.

Zahod je spremenil ostali svet z omiko, s tehnologijo. Še vedno ima v rokah
ključ za uresničitev človeka, za blaginjo, tudi za snovno gotovost. Ljudje na Za-
hodu morajo sedaj uvideti še to, da potrebujejo vrednote in zakoni drugih svetov
časa, da se prilagodijo notranjim dogovorom pametno organizirane civilizacije.

Če samo ponovimo bolj ali manj znana dejstva, da je NA TUJEM skoraj sto tisoč Slovencev, da skoraj dve tretjini njih živita v tujini že več kot deset let, da se jih vrača komaj kakšnih dva tisoč na leto — postane jasno, da čas rav-

DR. ALOJZIJ ŠUŠTAR NOVI LJUBLJANSKI NADŠKOF — Papež Janez Pavel II. je imenoval za novega ljubljanskega nadškofa in slovenskega metropolita dr. Alojzija Šuštarja, dosedanjega kanonika ljubljanske škofije. Dr. Alojzij Šuštar je bil rojen leta 1920 v vasi Grmada

Novi ljubljanski nadškof dr. Lojze Šuštar

in doma?

no ne olajšuje naporov za postopno vračanje zdomcev.

Del naših delavcev na časnem delu v tujini in njihovih družinskih članov v nekaterih deželah prehaja v kategorijo izseljencev. Čeprav meja med zdomci in izseljenci ne more biti uradno potegnjena, pa je jasno, da tisti, ki prevzame tuje državljanstvo in ki torej zahteva izpis iz jugoslovskega, postane pravi izseljenec.

Vrnitev naših zdomcev ovirajo nedoslednosti. Ena pomembnih je carina. Po eni strani namreč sili naše ljudi v to, da ostajajo na tujem vsaj deset let, da bi si po tem lahko pripeljali s seboj, kar so si tam kupili za življenje in delo, po drugi pa je lani poleti začela veljati omejitev, po kateri ne dopušča uvoza opreme za zasebno delo, če posamezni stroj velja več kot 300 tisoč dinarjev. Nenadna sprememba na slabše je seveda izzvala negotovanje in proteste prizadetih državljanov-zdomcev.

DELO, Ljubljana, 20. 2. 80, 1—2.

V celjski občini, ugotavlja jo, da se je število sestankov v zadnjih dveh mesecih skoraj podvojilo. Ker na njih pretežno govorijo o gospodarski ustalovitvi, pomeni, da v resnici zanjo ne delajo.

DELO, Ljubljana, 14. 2. 80, 4.

pri Trebnjem. Bogoslovne študije je končal v Rimu. Dolga leta je živel in deloval v Švici, kjer je bil tudi tajnik Sveta evropskih škofovskih konferenc. Leta 1977 se je vrnil v Ljubljano. Dosedanji ljubljanski nadškof dr. Jožef Pogačnik pa je bil imenovan za apostolskega administratorja nadškofije.

NAJBOLJŠA UVRSTITEV ALPSKIH SMUČARJEV NA OLIMPIJSKIH IGRAH — Na olimpijskih igrah v Lake Placidu v Združenih državah Sev. Amerike so slovenski smučarji v veleslalomu dosmučali Križaj 4., Strel 8. in mladi Franko 12. mesto. Bojanu Križaju je samo za dve stotinki ušla bronasta medalja.

REKORDNA PRODAJA V »SORI« — V tovarni »Sora«, poslovni enoti Slovenijalesa, so lani prodali za 102 milijona dinarjev izdelkov, kar je za tretjino več kot leto poprej. Izboljšali so tudi postopek dela, saj dosega že evropsko poprečje.

VEZAVA DEVIZ ZA GOTOVINSKO POSOJILO — Ljubljanska banka bo tistemu, ki bo tujo valuto vezal za najmanj 6 in največ 60 mesecev, nakazala enako vsoto posojila v dinarjih. Najmanjše posojilo naj bi doseglo 10.000 dinarjev, tolikšna pa naj bi bila tudi vezana sredstva. Posojilo bo treba odplačati v enakem času, kot so vezane devize, zanj pa plačevati 12-odstotne obresti. Vezane vloge bo banka obrestovala po običajni 7,5-odstotni obrestni meri v tuji va-

luti. Če pa se odpove obrestim, se zmanjša obrestna mera za dano posojilo na 5 odstotkov. Posojilo bo banka nakazala na njegovo hranilno knjižico.

ZAMEJSKI MATURANTI V LJUBLJANI — Inštitut za mednarodna vprašanja v Ljubljani je obiskala skupina dijakov Slovenske gimnazije v Trstu. 10 maturantov klasične gimnazije v Trstu, ki vsako leto prireja študijski izlet v glavno mesto Slovenije, se je seznanilo z zgodovino in dejavnostjo te naše važne ustanove.

PODRAŽITEV NAFTE — S 14. februarjem so se v Jugoslaviji podražili naftni derivati (izdelki); v zadnjih šestih letih so se podražili sedemkrat: 2. aprila 1974 je bil navadni bencin po 4.90 dinarjev, super po 5.20 dinarjev, kurilno olje po 2.30 dinarjev in plinsko olje po 3.55 dinarjev, od 14. februarja 1980 pa je navaden bencin po 15.00 dinarjev, super po 16.50, kurilno olje po 7.40 in plinsko olje po 10.99 dinarjev po litru.

FOLKLORNA DEJAVNOST — V Beli krajini šteje folklorna dejavnost

za najbolj množično in razvejano kulturno umetniško zvrst. Temu se seveda ni čuditi, saj je deželica med Kolpo in Gorjanci znana po tem, da je do današnjih dni ohranila ljudske plese, pesmi in običaje. Skupine, ki delujejo v obeh občinah — v črnomaljski in metliški — gojijo izvirno belokranjsko folkloro. Samo v črnomaljski občini je osem folklornih skupin, ki združujejo 250 članov.

USPEH NAŠIH SMUČARJEV — V kanadskem zimsko-športnem središču Mount St. Anne so v veleslalomu za svetovni pokal zopet naši smučarji dosegli uspeh. Najuspešnejši je bil še ne osemnajstletni Jure Franko, ki je pristal na šestem mestu, Boris Strel je bil enajsti in Jože Kuralt petnajsti, Bojan Križaj je imel »smolo« in je ostal brez uvrstitve.

40.000 TON PREMOGA — Za rudarje premogovnikov v Zasavju ni prostih dni razen nedelj. Zaradi velikih potreb so do konca marca delali vse sobote. Ob prostih sobotah so nakopali 40.000 ton premoga. Za letos načrtujejo odkop 1.400.000 ton premoga.

LOVCI Z OBEH STRANI MEJE — V gradu Mageregg pri Celovcu so predstavniki Lovske zveze Slovenije in Koroškega lovstva podpisali sporazum za gojitev gamsov na obeh straneh meje vzdolž Karavank od tromeye na Peči na zahodu do Dravograda na vzhodu.

TEČAJ O DRUŽINI — Na Mirenem gradu je bil enotedenski seminar, ki se ga je udeležilo 120 duhovnikov in veroučiteljev. Letos je bila že deseta obletnica teh »Mirenskih seminarjev«. Na tečaju so razpravljali o družini, ki je prvi in osnovni vzgojitelj v veri.

*

AJDOVŠČINA — »Mlinotest« iz Ajdovščine bo začel letos prodajati svoje izdelke na Madžarsko. Pred nekaj leti je »Mlinotest« že izvažal v to državo, vendar so sodelovanje prekinili. Letos pa so pripravili no-

SORICA je ljubka gorska vas pod Ratitovcem, ob izviru Sore

ve pogodbe. »Mlinotest« izvažata tudi na Poljsko in v Bolgarijo.

BISTRICA OB SOTLI — Od okoli sto kilometrov cest v krajevni skupnosti Bistrica ob Sotli jih je do sedaj le 7 kilometrov asfaltiranih. Vzdrževanje makadamskih cest je drago, saj so lani nanje nasuli okoli 6000 kubičnih metrov gramoza. Ker so lani po poletnem neurju ceste dobro popravili, bodo letos predvidoma za vzdrževanje cest potrebovali le 2000 kubičnih metrov gramoza.

BLED — Društvo za raziskovanje jam na Bledu čaka letos zahtevna naloga. Na filmski trak bodo posneli vse glavne in večje jame na območju radovljiške občine. Film pa ne bo prikazoval le značilnosti podzemlja, temveč bo gledalce in mlade jamarje seznanjal z delom

jamarjev, lepotami podzemnega sveta in škodo, ki jo povzročata spreminjanje jam v smetišča in odlagališča odpadkov.

BOŠTANJ — Kmetijski šolski center iz Grma pri Novem mestu in Kmetijski kombinat Sevnica ob Savi sta pred nedavnim pripravila v Boštjanu pri Sevnici tekmovanje na temo »Kaj več o kmetijstvu«. Tekmovanje se je udeležilo devet skupin Bele krajine, Dolenjske in Posavja. Zmagal je Šolski center Grm pred skupino Krškega in Sevnice.

BREZOVICA — V župnijski cerkvi na Brezovici pri Ljubljani je bilo srečanje cerkvenih zborov dekanije Ljubljana-okolica. Na srečanju, ki je bilo v tej dekaniji prvo te vrste, se je zvrstilo petnajst pevskih zborov, ki so v nabito polni cerkvi zapeli po

(dalje na strani 9)

sporočilo velikega tedna

CVETNA NEDELJA

Zadnje Kristusovo zmagoslavje — blišč za oči ljudi.

Hosana! Koliko ljudem so že peli to pesem: na poročnih svatbah, na novih mašah. Potem pa je vse potihnilo.

Komaj zmagoslavni sprevod stopi v cerkev, zadone besede: »Trpljenje našega Gospoda Jezusa Kristusa.« To je zdaj osnovni ton vse do velike vstajenske noči.

Kristus mora skozi gmoto greha, našega greha. Le tako smo odrešeni. Treba je še trpljenja, da se odrešenska milost raztaka v duše. »Hodi za menoj!«

VELIKI ČETRTEK

Dan je prepoln drhtenja, prepoln notranje napetosti in prepoln božje ljubezni.

Velikoduhovniška molitev — za slovo. A ne samo njim. Vsem rodovom do sodnega dne.

In potem: »To je moje telo, to je moja kri.« Ker jih je ljubil do konca. Nikdar doumeta skrivnost. Tukaj je Gospod v novem načinu razdajanja svoje ljubezni, in to samo zato, da bi imeli življenje mi.

To noč naj bi ga častili.

VELIKI PETEK

Groza velikega petka. Daritveni nož je razklal Kristusovo človeško in božjo naravo do takih globočin, da je zadonel v svet krik: »Moj Bog, moj Bog, zakaj si me zapustil?«

Višek trpljenja ni v skelečih ranah. Strahota je v popolnem osamljenju. V tej gluhi osamljenosti, na robu nebes in pekla, je bila dovršena daritev Boga-človeka.

Človeški rod je odrešen.

VELIKA SOBOTA

Molk — po prestani orgiji trpljenja in smrti. Molk — ob razsulu vseh zemskih načrtov, ki so jih nosili v svojih srcih tudi apostoli. Molk — v pričakovanju nečesa velikega, kar zmora samo Bog. Dan brez bogoslužnega opravila — tudi tu molk.

Gospod, nauči me molčati! Trpeti, molčati, ljubiti . . . To je dovolj.

VELIKA NOČ

Skozi mesta in vasi, po vseh poteh in stezah, prek polj, v šumenju gozdov velika noč poje . . .

Na tem mogočnem stebru stoji vsa naša vera: Kristus je vstal!

Morda so učenjaki, morda so prebrali nešteto knjig in o vstajenju in o mrtvem Bogu in prazem grobu pišejo na dolgo in na široko. Preprosta žana je povedala dovolj: »Moj Gospod živi!«

To je dan, ki ga je naredil Gospod: praznik moje vere, praznik moje moči, praznik silnega upanja, da zmoremo nositi težo življenja brez obupa.

Stržen našega poguma je to poslednje pričakovanje: vstali bomo tudi mi. Poslednje veliko presenečenje, ko bo Bog obrnil zadnjo stran človeške zgodovine.

Franc Sodja

umrl je in vstal

središče človeške
zgodovine je Jezusova
smrt in vstajenje
— vse drugo je le do-
gajanje pred tem ali
za tem

Ko je Pilat potrdil smrtno obsodbo, ki jo je bil izrekel nad Jezusom veliki zbor, je dal Jezusa bičati. Jezus je bil bičan na najokrutnejši način. O tem priča Pilatov vzklik, ko je ljudstvu prebičanega Jezusa pokazal: »Glejte, človek!« Češ, ali je to sploh še človek?

»POJDI NA KRIŽ!«

Ker se Pilatu ni posrečilo, da bi s prebičanim Jezusom zbudil pri tožiteljih sočutje, ga je izročil, da bi bil križan. Smrtna obsodba se je pri Rimljanih glasila kratko: »Pojdi na križ!« ali »Bodi obešen na nesrečno drevo!« Rabelj pa je dobil povelje: »Pojdi, liktor, pripravi križe!«

Četa rimskih vojakov, ki je bila tedaj v službi in je predstavljala Pilatovo spremstvo, je vzela Jezusa v sodno palačo. Sramotili so ga tako, da so na njem zaigrali burko kraljevskega kronanja: ogrnili so ga s škrlatnim plaščem, na glavo mu posadili trnjevo krono, v desnico pa dali trst. Poklekovali so predenj, opljuvali ga in s trstom bili po glavi. Vsega tega jim ni nihče ukazal: počenjali so iz svoje hudobije!

Po rimski navadi bi moral nesti Jezus križ slečen. Izvršitelji obsodbe pa so upoštevali judovski čut sramežljivosti in pustili, da je stopal skozi mesto oblečen.

Od gradu Antonije, kjer je bil obsojen na smrt, so ga vodili na Kalvarijo. Med obema krajema je bilo okrog tisoč metrov razdalje. To je tako imenovani »križev pot.«

Jezus ni nesel celega križa, ampak, kakor je bila takrat navada, samo prečni tram, ki ga je imel privezana na ramah. Na čelu spreveda je stopal mož, ki je nosil latinski napis INRI, kar pomeni: Jezus Nazarečan, Kralj Judov. Za njim je šel Jezus med dvema razbojnikoma, ob njih pa štirje vojaki, ki naj bi smrtno obsodbo izvršili. Vojakom je poveljeval rimski stotnik. Za vsemi temi je stopala večja množica ljudi, ki jih je prignala v bližino radovednost ali sočutje do Jezusa.

Verjetno je, da je Jezus, oslavljen zaradi izgube krvi, na kamniti poti večkrat padel. Stotnik se je zanj zbal, da bo omagal, zato je prisilil Simona iz Cirene, ki je ravno prihajal s polja, da je nesel njegov križ.

Prišli so do nizke, dobrih pet metrov visoke, lobanji podobne skale na majhni vzpetini zunaj mestnega obzidja. Skala se je imenovala aramejsko Golgota, latinsko Kalvarija, kar oboje pomeni lobanja.

Potem so Jezusa pribili na križ. Vznak ležečemu so na tleh z žebli pritrtili roke na prečni tram. Nato so ga z vrvmi potegnili na pokončni tram, ki so ga bili že prej zasadili v skalo, in prečni tram pritrtili na pokončnega. Končno so mu pribili na pokončni tram še noge, vsako zase. Iz opisa v evangelijih sklepamo, da je štrlel pokončni tram kakšne tri metre nad skalo, en meter pa ga je bilo v zemlji oziroma skali.

Jezusa so sramotili mimogredoči, veliki duhovniki, pismouki, starešine in oba razbojnika. Zaničevali so oba njegova naziva, »Izraelov Kralj« in »božji Sin«, zaradi katerih je bil obsojen. Ker mu »Bog ni pomagal« in je Jezus ostal pribit na križu, jim je bilo to dokaz, da je bil po pravici obsojen. Iz svetega pisma pa vemo, da je bilo Jezusovo trpljenje izpolnitev božjih načrtov.

Okrog poldne se je po vsej zemlji stemnilo do treh popoldne. Tema je bila ne samo v Jeruzalemu, ampak po vsej Judeji, morda celo po vsej Palestini. Povzročili so jo mogoče zelo temni oblaki, ki jih sončni žarki niso mogli predreti. Bog je hotel, da tudi narava žaluje ob smrti njegovega Sina.

Okoli treh je Jezus z močnim glasom zaklical: »Moj Bog, moj Bog, zakaj si me zapustil?« Te besede so iz

MEKINJE, blizu Kamnika, so znane po baročni samostanski cerkvi

21. psalma, ki govori o Odrešenikovem trpljenju. Ko Jezus psalm dobesedno navaja, še enkrat s križa potrjuje, da je res Odrešenik, ker se psalmistova napoved na njem izpolnjuje.

Spet je zaklical z močnim glasom in izdihnil. To, da je umrl z glasnim klicem, je nekaj nenavadnega, posebno še po prečuti noči, bičanju in izgubi toliko krvi. Tudi to govori o njegovem božanstvu.

Luč sveta

● ZAKAJ (NI)SEM KRISTJAN je naslov knjige, ki sta jo napisala J. Bohak in J. Krašovec in jo je izdala Mohorjeva družba v Celju. Bohak je zbral 43 odgovorov ljudi najrazličnejših značajev, starosti in življenjskih usod na vprašanje, ki je obenem naslov te knjige. Odgovori so nad vse zanimivi. Bohak nekatere

še nekaj stičnih točk med verskim izkustvom svetopisemskih še nekaj stičnih točk med verskim izkustvom svetopisemskih pisateljev in izkustvom sodobnega človeka. Odlično odgovori na vprašanje stvarjenja in razvoja sveta, na vprašanje božje ljubezni in usmiljenja, pa tudi na vprašanje Kristusovega in našega trpljenja in vstajenja. Knjiga bo marsikomu olajšala pot do globlje in osrečujoče vere.

● Pred kratkim so v Sovjetski zvezi zaprli pravoslavnega duhovnika DIMITRIJA DUDKA. Še prej so ga pa poslali na pode-

želsko župnijo blizu Moskve, da bi odvrnili od njega mlade poslušalce; ti so kljub temu prihajali k njemu. V enem svojih listskih pisem je Dudko zapisal: »Nikdar ni bilo nikjer takšne duhovne žeje, kot je sedaj pri nas. Večkrat ljudje, ki želijo zvedeti kaj o evangeliju, berejo protiversko literaturo, pri tem pa zavrnejo vse protiverske razlage in si zapomnijo le, kaj pravi evangelij. Večkrat segajo tudi po versko dvomljivih spisih, pa se zgodi, da pridejo tudi po teh do vere. Verujem v prerod krščanstva na naši zemlji. Godi- (nadaljevanje na 8. strani)

Ko so stotnik in vojaki doživeli temo in potres — takoj po Jezusovi smrti se je namreč zemlja stresla — so se silno prestrašili in so govorili: »Zares, ta je bil božji Sin.«

Rimljani so trupla križanih navadno puščali na križih, dokler niso razpadla ali jih divje živali niso raztrgale. Pod cesarjem Avgustom je prišlo v navado, da so ob posebnih priložnostih, zlasti pred večjimi prazniki, svojcem dovoljevali, da so trupla sneli in jih dostojno pokopali. Jezusovo truplo si je izgovoril Jezusov učencem in član velikega zbora Jožef iz Arimateje. Ko se je zvečerilo, ga je zavil v čisto tenčico — za maziljenje ni bilo več časa, ker se je po sončnem zahodu začel sobotni počitek — in ga položil v svoj novi grob, vsekan v skalo. K vhodu je zavalil velik kamen in odšel.

Jezusov grob je bil tak, kakršni so bili običajni judovski grobovi. Bil je vsekan v skalo in imel je dva prostora: odprto vežo ali predsobo in pravo grobno votlino, v katero se je prišlo skož ozko in nizko odprtino. V grobni votlini je bila na desni strani v višini kakih 60 cm v steno vsekana okoli 2 m dolga in 50 cm široka polica, nad njo pa polkrožen obok. Na tej polici je ležalo Gospodovo truplo. Vhod v grobno votlino je zapiral težak, okro-

slovenska velika noč

Skrivnost prebujanja narave je najtesneje prepletena s skrivnostjo Kristusove zmage nad grehom in smrtjo. Kristus je večna pomlad. Njegovo vstajenje je nezaslišana obljuba človeštvu. Človek ni navadno smrtno bitje, temveč izvoljenec vsega stvarstva, poklican v brezmejna prostranstva večnosti, kjer ne bo solze v očeh ne bolečine v srcu.

o

Tudi postni čas ni izjema, ko je treba prav skrbno razporejati čas, da si žena ali jaz lahko vzameva urico časa za mašo ob delavnih ali pa morda za nekaj več, za udeležbo pri križevem potu ali za postni govor.

Ugotavljava namreč, da se nama utegne prav kmalu zgoditi, da ne bova več čutila potrebe po vsem tem, če se tega ne bova kratko in malo oklenila. Ne le zaradi naju, tudi zaradi otrok, ki jim je treba dati kar precej tudi zunanjih znamenj, če naj kdaj na kaj naslonijo svojo vero.

o

Najin otrok je še majhen, zato sva si rekla, da se morava zdaj naučiti opravljati družinsko bogoslužje posta in velike noči, da bo otrok od vsega začetka čutil, da so nekatere stvari, ki so skrivnost, to je, da ne bi to bogoslužje postalo povsem podobno vsakodnevnim opravilom, brez zbranosti, miru in nekatereh znamenj.

Križu bi morali prav v postnem času dati posebno mesto. Križ in sveča pa rožni venec, ki pa ne bi smel biti le v okras, temveč živo orodje vsakega postnega dne.

Morda se starši sramujejo, da bi z otroki pomolili pred križem, kjer gori sveča. Zakaj ne bi tudi doma z vso resnostjo opravljali tega bogoslužja, tudi zato, ker nam služba, bivanje v vrtcih in pogosto tudi lagodnost preprečujejo, da bi se bolj navezali na cerkev?

o

Kako postajamo v družini novi ljudje, kar je še posebej naloga posta? Gotovo tako, da smo po molitvi bolj zreli za odpuščanje in v odgovodovanju za veselje nad polnostjo bivanja. Ali ni velika noč v družinah prav spoznanje, da smo vsi, ki jemo pri isti mizi, poklicani v vstajenje? Toda le toliko, kolikor bivamo v družini polno. Starši z otroki in otroci s starši.

o

V cerkvenem bogočastju je štirinajst dni pred veliko nočjo tiha nedelja. V zakonu so tihi tedni, pa meseci ali kar leta. Kristus

pa je prišel, da bi imeli življenje in ga imeli v izobilju. Temu izobilju se upirati pomeni smrt. In če že smrt, potem tudi vstajenje. Tudi zvedavo sprašujoče otroške oči hočejo ljubeznanja, miru in veselja.

o

Vse, kar je povezano s praznovanjem velike noči, je zraslo iz zemlje in iz žive vere naših prednikov. Otrokom bo treba pokazati ne le pirhov, gnjati in potice, temveč tudi ogenj, svečo, blagoslovljeno vodo. Prav zaradi otrok ni prav, da lepe običaje, ki niso vsa globino ljudskega verovanja, jemljemo bolj za narodopisne zanimivosti. Pozabljamo, da otrokom ne bomo imeli česa pokazati v dobi, ko morajo vse čutiti in še niso sposobni polno doživljati ljubezni, vere in upanja.

o

Za cvetno nedeljo sva imela z ženo otroka, Marjeto, v cerkvi, kamor sva jo peljala kar z vozičkom, da bi ona lažje do konca zdržala. Ogledovala si je množico butar, čebljala, ko pa ji je bilo tega dovolj, je sitnarila in potolažila jo je dudu.

Doživljala sva Kristusov prihod v Jeruzalem kot slovesen prihod k nam in med nas, ki po skoraj dveh tisočletjih obnavljamo ta spomin v živi veri. Mi trije smo torej med tistimi, ki so tedaj sekali oljčne vejice in jih metali po tleh.

o

Popoldne smo nesli blagoslovit velikonočne jedi. Vsi trije. Ko smo prišli iz cerkve, sva ugotavljala, da je nekaj novega v nama. Spokojen dan je bil, kakor je spokojen dan, ko se poslavljáš od svojega bližnjega, ki je odšel v večnost. Počasi sva pripravljala reči za velikonočno praznovanje.

Marjeta je bila navdušena nad pirhi, z drobnimi ročicami je hotela seči po njih.

Tako jzutraj sva jo peljala k ogledalu v spalnici, kjer je zagnjeni križ. Male otroške roke so se seveda stegnile po blagu in ga snele s Križanega, zraven pa odnesle še eno od svečic, ki so postavljene v posebni vazi ob križu.

Njen svet še ni zavestno napolnjen s temi znamenji, a midva se veseliva vsega tega dogajanja, govoriga ji o križanem Jezusu in ko bo jutri zjutraj po kavi, svojem prvem obroku, zavita v suhe plenice, jo bova ponovno nesla h križu in ji povedala, da bomo danes še posebno veseli, ker je Kristus vstal.

o

Pravkar se je končala velikonočna vigilija, vsa slovesna in polna praznika, na katerega smo se pripravljali štirideset dni. Mestne ulice so skoraj prazne in ljudje hitijo peš in z avti iz cerkve proti domu. V krog svojih najdražjih, da si skupaj voščijo: Kristus živi! Sporočilo, ki nosi vso veličino in tudi odgovornost našega življenja; življenja kristjanov v vseh časih, do konca zemlje, do novega neba in nove zemlje.

Po DRUŽINI

gel kamen, ki ga je bilo moč po posebnem žlebu v tleh odvaliti.

V soboto so si člani velikega zbora izgovorili od Pilata vojake, da so grob zastražili, kajti »oni zapeljivec je bi rekel: ‚Čez tri dni bom vstal‘«.

TRETJI DAN JE VSTAL

Evangelisti omenjajo samo dogodke, ki so Jezusovo vstajenje spremljali. Ravno pri velikonočnih dogodkih je videti precejšnjo razliko v poročanju posameznosti, a to, da je Jezus vstal, je pri vseh poročilih jasno in enoumno.

Jezusovo vstajenje najzanesljiveje izpričujejo jasne izpovedi apostolov in drugih učencev, ki so Jezusa takoj po vstajenju videli, z njim govorili in se ga dotikali. Te izpovedi so ohranjene v evangelijih, Apostolskih delih, zlasti pa v listih apostola Pavla.

V nedeljo so šle pobožne žene navezgodaj h grobu z dišavami, ki so jih bile nakupile v petek zvečer in v nedeljo zjutraj, da bi Jezusovo truplo mazile. Ko so prišle h grobu, so vidle, da je kamen odvaljen. V grobu so zagledale angela, ki jim je rekel: »Jezus je vstal, kakor je bil rekel. Hitro pojdite in povejte njegovim učen-

cem!« Stekle so z veselo novico k učencem.

Potem se je Jezus prikazal ženam in Mariji Magdaleni; kasneje Petru, dvema učencema na poti v dobrih 11 km od Jeruzalema oddaljeni Emavs, zvečer istega dne vsem apostolom, zbranim v obednici zadnje večerje v Jeruzalemu. Tedaj jih je grajal, ker tistim, ki so ga po vstajenju videli, niso verjeli. Vstali Jezus je pokaral tudi Tomaža, ki ga pri njegovem prvem obisku zbranih apostolov ni bilo in jim kasneje, ko so mu o tem pripovedovali, ni verjel. Tedaj je Jezus rekel: »Blagor tistim, ki me vstalega niso videli, pa so verovali.«

Zanimivo je, kako je vstali Kristus dokazoval učencema na poti v Emavs, da so Mojzes in vsi preroki napovedali, da bo Odrešenik trpel in šel v svojo slavo. Apostolom pa je rekel, da se je moralo dopolniti vse, »kar je o meni pisano in tako je bilo treba Kristusu trpeti in tretji dan vstati od mrtvih«.

Ja, to je neizpodbitno: Gospod je po svoji smrti spet prišel k svojim učencem in bo ostal z njimi do konca sveta, kot je obljubil: »Jaz sem z vami vse dni do konca sveta.«

Biti kristjan pomeni, biti v živi zvezi z Bogom, s tem pa že začeti svojo večnost.

Bratje in sestre, veselimo se, naš Gospod je res vstal, z njim bomo vstali tudi mi, aleluja!

KRISTUS SREDI SVITANJA

*Mak in zlatice
so še v temi,
a v njih dehtivosti
že prebujaš
mlado klicanje
po dnevu.*

*Prvi vzleti ptic,
ki si jim v noči
obnovil življenje,
so še zastrti,
a v njih žlahtnih lokih
je že
prihajajoča
modrina
neba.*

*Le počasi razkrivaš
v začetkih svetlobe
pročelja hiš
in komaj zaznavno vžigaš
steklo pisanih krogel
v odpočitem vrtu,*

*a v njih rahlem lesku
že pošumeva
valovje stobarvne luči,
ki se bo zdaj zdaj
razlilo čez svet
in leglo
predte. Vladimir Truhlar*

**polne
peharje
velikonočnega
veselja
vam
želijo
vaši
duhovniki**

(nadaljevanje s 5. strani)

jo se izredne reči. Verni ljudje se hranijo s skromnimi drobtinami, pa postajajo duhovno močnejši.«

● **ANGLEŠKI KATOLIŠKI ŠKOFJE** so se v pastirskem pismu postavili v obrambo nerojenih otrok in pozvali vse verne, naj odločno zavračajo sedanje splavljanje v Angliji. Javnost naj se prebudi in pomaga, da bodo nerojeni, ki ta čas predstavljajo veliko obrobno skupino ljudi nižjega razreda, deležni osnovnih človekovih pravic. O istem vprašanju je poslal papež 150 sever-

noameriškim škofom, zbranim na študijskem srečanju v Dallasu, pismo, v katerem je zapisal: »Pred vami in pred vsem svetom sem dolžan izjaviti: sleherno človeško bitje je od spočetja naprej sveto; sveto je zato, ker je ustvarjeno z namenom, da bo božja podoba, podobno Bogu.«

● Za veliko noč bo izšla ljudska molitvena knjiga **HVALNICE IN VEČERNICE**. Vedno več slovenskih mladih kristjanov je prišlo v stik z molitvijo Cerkve, ki jo vsak dan molijo duhovniki, redovniki in redovnice. Presenečeni so nad njenim bo-

gastvom in globino. Zato je vzniknila misel, naj izidejo nekatere teh molitev v priročni in ne predragi knjigi. Ta bo sedaj izšla na 496 straneh. Stane 120 dinarjev. Naročiti jo je možno v škofijskih pisarnah v Ljubljani, Mariboru in Kopru.

● **PAPEŽEVI GOVORI NA POLJSKEM** je tretja brošura v zbirki Cerkveni dokumenti. Papeževe besede dihajo globoko vero, dajejo mnogo misli za duhovno prenavo in izžarevajo veselje do življenja. Noročiti jo je moč pri Družini (Cankarjevo nabrežje 3/l, Yu-61001 Ljubljana, p. p. 95) za 30 dinarjev.

(nadaljevanje s 3. strani)

dve pesmi po lastnem izboru. Srečanje je uvedel župnik Jeglič z Dolskega pri Ljubljani, ki je tudi dekanijski referent za cerkveno glasbo.

CELJE — Celjski mestni park bo pričakal letošnjo osrednjo prireditve v okviru »Hortikultura '80« in seveda sprehajalce z obnovljenimi pešpotmi, lepimi nasadi, novimi klopmi, fontano in razsvetljavo. Uredili bodo še parkirišče ob drsališču in prostor ob križišču Maistrove ulice in Partizanske ceste. Park urejajo že dve leti.

CELJE — V prostorih Turističnega društva Celje je bila mala razstava slik Maksima Gasparija. Razstavljenih je bilo enajst umetnikovih del, ki jih je za to priložnost posodila družina dr. Vrhovca. Razstava Gasparijevih slik je bila že tretja tovrstna prireditev celjskega turističnega društva.

DOLENCI — Tu so priredili kuharski tečaj, ki ga je obiskovalo 18 žensk in deklet iz Dolenc, Budinec in Šalovec. Trajal je štirinajst dni. Bil je v vaškem domu, vodila pa ga je Marta Kikec iz Murske Sobote. Tečajnice nameravajo kdaj pozneje svoje znanje prikazati tudi na posebni strokovni razstavi.

DOLENJSKE TOPLICE — Pri iskanju možnosti za cenejšo gradnjo bodočega hotela v Dolenjskih Toplicah, ki je predvidena v prihodnjem letu, so po predloženih načrtih odločili, da bodo kot ogrevalni vir za hotelski obrat deloma izkoristili termalno vodo. Topla voda, ki zdaj odteka v Sušico, ima še vedno 25 stopinj toplote.

DRAVOGRAD — Krajevno društvo Rdečega križa v Dravogradu je med najbolj dejavnimi društvi v krajevni skupnosti. Lani so večkrat uspešno pripravili krvodajalstvo, kri pa je darovalo kar 419 ljudi.

GORJE — Planinsko društvo Gorje je priredilo planinsko šolo s teoretičnim in praktičnim poukom. Pre-

med vesticami

Z izrezki iz slovenskih in tujih listov skušamo prikazati resnično podobo sedanjega slovenskega trenutka. Čeprav smo pri izboru za resnico nadvse natančni, odgovarjajo končno za utemeljenost poročil njih pisci oziroma uredništva zadevnih listov.

NAŠ DELAVEC:

Pred nikomer ne skrivamo tega, kar pišejo in govorijo ter poročajo o nas zunaj naših meja, po svetu. Naši obmejni organi ne zasedajo potnikom iz tujine tujega tiska.

Naš delavec, Ljubljana, marec 80/10.

FRANKFURTER ALLGEMEINE ZEITUNG:
JUGOSLAVIJA PO TITU

Po vsej Jugoslaviji je možno čutiti, da so se občani že v januarju notranje pripravili na čas po Titu in se sprijaznili s koncem Titove dobe.

Ali je bila ta doba dobra? Gotovo je bila to doba neizpodbitnega osebnega ugleda, ki jo je bilo vsaj od 1948 moč ocenjevati in ki je Jugoslavijo, čeprav ne vselej premočrtno, v materialnem pogledu in glede ugleda pripeljala naprej. Vendar ne kaže izgubiti sorazmerij: tudi zunaj Jugoslavije svet ni ostajal pri miru in že predvojna Jugoslavija je uživala nadpovprečen mednarodni ugled.

Titova doba je bila doba komunizma, h kateremu se slej ko prej nagiba le manjšina Jugoslovanov. Predvsem pa je bila to ne le doba Tita, marveč tudi »Titičev«, »malih Titov«, ki so pogosto občanom življenje grenili. Izraz »Titiči« je Kardeljeva iznajdba. Skoval ga je v enem svojih zadnjih nastopov pred višjimi partijskimi odbori jeseni 1978. Roteče je svaril pred njimi in jih označil kot glavno nevarnost za prihodnost režima. Njegov govor ni bil objavljen.

V najvišjem vodstvu kajpada trenutno ne vleče veter v smeri »Titičev«, marveč v smeri stvarnega ocenjevanja, treznosti in previdne odprtosti za nove poto.

Uradno stoji na vrhu države in partije osemčlansko državno in 23-člansko partijsko predsedstvo, dejansko pa se zdi, da vse bolj utrjuje svojo oblast manjša neuradna skupina. Zarisuje se neke vrste delitev dela: Bakarić se zdi pristojen za notranjo politiko, Minić za zunanjo, vojni minister Ljubičić za obrambo, Dolanc pa za vprašanje svetovnega nazora in sistema. Tem je treba dodati še Grličkova, ki skrbi za partijske odnose navzven, in vedno bolj tudi hrvaškega Bošnjaka Mikulića, ki se otesa svojih prvotnih nagnjenj k starokopitnosti. Sovjetskih prijateljev v tej skupini ni.

Kako se bo tej »neuradni skupini« uspelo dokončno utrditi, se mora seveda šele pokazati. O Bakariću, Miniću in Grličkovu je znano, da imajo težave z zdravjem. Minić ima v partijski organizaciji doma v Srbiji le omejeno zaslonbo. Najmočnejši vpliv ima tam slej ko prej Marković, sedanji predsednik parlamenta. V oči bije dalje to, da ni znotraj »neuradne skupine« nihče pristojen

za gospodarstvo, čeprav gospodarske težave trenutno Jugoslavijo izredno bremene.

Na drugi strani je iz gospodarske nerešenosti pričakovati najmočnejše sunke v smeri popustljivejšega izvajanja oblasti. Vsaj del osebnosti na vrhu si je, kot se zdi, osvojilo mnenje, da brez nadaljnje demokratizacije političnega sistema ni pričakovati gospodarske uralitve. Moč gospodarstva je možno okrepiti le, če dobi to v roke več pravic in več denarja. Končno bi bilo treba, to je baje Dolančeva želja, dati več mesta zasebni podjetnosti, boljše urediti zasebno kmetijstvo in uporabiti zasebno premoženje tudi za naložbe v industriji.

Skupina novih voditeljev se bo gibala previdno. Tudi bo komaj trpela, da bi se kdo iz nje prerinil naprej. Se bo pa, vsaj takšen je trenutni vtis, premikala v smeri, ki odgovarja potrebam dežele.

Frankfurter Allgemeine Zeitung, Frankfurt, 25. 2. 80/3.

DIE WELT:

PARTIZANSKI VOJSKOVODJA JE PUSTIL SVOJO ARMADO ZAKRNETI

Zahodni vojaški strokovnjaki na Dunaju govorijo o postopni mobilizaciji v Jugoslaviji: »Vojni načrtovalci pod obrambnim ministrom generalom Ljubičićem bi se radi izognili slehernemu vzbujanju preplaha. Ne govorijo, da gre za resen primer, marveč le za zaščitne ukrepe.« Na zagotavljanje uradnih vojnih sporočil: »Vojska in ozemeljska obramba sta moderno opremljeni in v najboljšem organizacijskem stanju,« se odzivajo dunajski poznavalci Titove armade dvomeče.

Nepristranski opazovalci poudarjajo: »Zadnje velike pošiljke orožja z Zahoda in Vzhoda so izpred dvajsetih let. Oprema 259.000 mož močne armade je brezupno zastarela. Ta armada ni zmožna nuditi vojski, ki jo imata Varšavski pakt ali NATO, učinkovitega odpora niti 48 ur. Titova armada živi od stare partizanske slave in je zamudila prehod na moderno vojno tehniko. Nauk o 'vseobsegajoči obrambi' ali o 'splošni ljudski obrambi', ki so jo vrgli v svet po napadu Varšavskega pakta na Češkoslovaško, hira na tem, da vojski primanjkuje potrebnih sredstev za uresničitev tega nauka.«

Na vrhu Titovega spora s Stalinom je prišla iz ZDA vojaška pomoč v višini ene milijarde dolarjev. V začetku šestdesetih let, ko se je Tito s Hruščevom pobotal, je prispel v enaki količini vojni material iz vzhodnega bloka. Posledica: oklepne enote so razdeljene v brigade z ameriškimi tanki tipa M-41 in M-47 in v brigade z sovjetskimi tanki T-34 in T-55. Podobno je z vojnim letalstvom: nekateri oddelki letajo z ameriškimi tipi F-84 in F-86, drugi s sovjetskimi MiG-19 in MiG-21. Dunajski vojaški opazovalci vedo o Titovi vojni sili povedati: »Vsi sistemi orožja so že nad dvajset let stari. Le s težavo jih ohranjajo v pripravljenosti s pošiljkami nadomestnih delov. A ti tanki in letala niso zmožni nuditi odpora proti sistemom orožja, ki pripadajo že pojutrišnjemu rodu. Tankovski dvoboj med T-34 in T-72 bi bil končan v nekaj sekundah.«

Titova vojaška dediščina je porazna: »8 pehotnih divizij, 7 tankovskih brigad, 2 brigadi planincev in 5 motoriziranih pehotnih zaščitnih brigad je ostalo na ravni evropskih povojnih vojsk iz srede petdesetih let. Konec 1978 je obiskal obrambni minister general Ljubičić ameriški generalni štab. Pogodili so se za pošiljke modernih radarskih sistemov in protitankovskih raket.

Dokaj bridko zveni povzetek sodbe vojaških strokovnjakov na Dunaju glede Titove vojaške dediščine: »Tito je prišel na oblast kot revolucionarni vojskovodja. Po 1945 pa je pustil svojo armado zakrneti. Častniški sestav je postal zaradi pomanjkanja stikov s tujino podeželski. Sistemi orožja so zastareli. Pri manevrih je vojskovanje od včeraj. Sedaj se mora vojska usmeriti proti sovražniku, ki napada z orožjem in armado osemdesetih let.«

Die Welt, Hamburg, 25. 2. 80/17.

davanja so bila vsako sredo zvečer v osnovni šoli. Udeleženci šole so se seznanili s planinskim društvom in njegovo dejavnostjo, našim in tujim gorskim svetom, s hojo in prehrano v gorah, varnostjo, smučanjem in z nudenjem prve pomoči v kritičnih primerih. Za zaključek so pripravili skupni pohod v gore.

GRMOVJE — Novi dom za ostarele na Grmovju je dobil prve oskrbovance.

IZOLA — Tukaj so začeli s pripravljalnimi deli za graditev nove marine. V Izolskem zalivu so začeli zasipavati morje s primernim materialom; tako bodo zgradili obrambni nasip. Do konca maja naj bi tako pridobili 12 tisoč kvadratnih metrov površine za novo marino.

JESENICE — V jeseniškem gledališču je nastopil Komorni zbor iz Kranja, ki ga vodi Matevž Fabjan. Zbor je pel slovenske narodne in umetne pesmi.

KOBILJE — V Kobilju so imeli pravcato slavlje, ker so v krogu svojih najbližjih praznovali zlato poroko kar trije zlatoporočenci. Vsi slavljenci so se v življenju ukvarjali predvsem s kmetijstvom. Na poroki so bili videti še dokaj čili, čeprav je njihova povprečna starost 75 let.

LAŠKO — Dvomesечно raziskovanje oziroma vrtnanje na levem bregu Savinje v Jagečah je pokazalo, da je tu topla voda, vendar v različnih globinah; vrtna je povprečno globoka 200 metrov.

LJUBLJANA — Zadnjega februarja je začel veljati nov odlok zveznega izvršnega sveta, s katerim se je poražilo jedilno olje, margarina, rastlinska mast in riž.

LJUBLJANA — Pri osnovni šoli v Št. Vidu pri Ljubljani so odprli novo šolsko telovadnico. Doslej je šola imela le manjšo telovadnico, ki ni več zadoščala za nemoten potek vzgoje. Poleg telovadnice pa je šola s prizidkom dobila še večnamenski prostor.

LJUBLJANA — IMP iz Ljubljane je začel s pripravami za zgraditev kotlarne v Leipzigu v Vzhodni Nemčiji. Kotlarne bo imela storilnost 150 ton pare na uro; ogrevala pa bo stanovanja v tem vzhodnonemškem mestu.

LJUTOMER — V ljutomerskem kulturnem domu je bil slavnostni koncert ob 15-letnici Ljutomerskega okteta, ki deluje v okviru ljutomerskega kulturnoprosvetnega društva. Poleg ljutomerskih pevcev so na koncertu nastopili Šentjernejski, Šaleški, Prekmurski in Koroški oktet. Številni poslušalci so bili zelo zadovoljni s koncertom.

MARIBOR — Pred dnevi so pričeli postavljati gradbene odre okoli mariborskega Rotovža. Že lani so strokovnjaki za spomeniško varnost ugotovili dotrajanost zgradbe zlasti v kupoli, ki je iz lesa ter pokrita s pločevino. Obnovili bodo streho in tudi kupolo.

MARIBOR — V mariborski univerzitetni knjižnici so zavoljo izjemnega zanimanja podaljšali leposlovno razstavo o Prežihovem Vorancu. Razstava, ki je bila v avli knjižnice, je trajala do 8. marca.

MARIBOR — Tudi letos bodo v Pristanu ob sodelovanju strokovnjakov mariborskega Spomeniškega zavoda opravili obnovitvena dela na starih zgradbah. Ob drugem bodo nadaljevali z obnovo starega mestnega obzidja.

METLIKA — V Beli krajini so vinarji kupovali trsne cepljenke. V združnem skladišču je bilo na prodaj 70.000 cepljenk žametne črnine, modre frankinje, kraljevine, laškega rizlinga, šentlovenke, gamaya in šipona. Cepljenke so prodajali po 19 in 21 dinarjev. Izkušnje kažejo, da prodaja najbolj uspeva v marcu.

MEŽICA — Pri rudniku v Mežici bodo letos za rudniška raziskovalna dela porabili 57 milijonov dinarjev.

MEŽICA — Podružno podjetje »Vesna« Maribor iz Mežice bo po obno-

SPIEGEL:

GOSPODARSKA KRIZA V JUGOSLAVIJI

Ponoči so morali gradbeniki na prostoru pred Titovim muzejem v imenitni beograjski četrti Dedinje v svetlobi žarometov izkopati ogromno jamo — govorice krožijo, da za Titov nagrobnik. Devet zahodnih časnika, ki so hoteli to neobičajno nadurno delo fotografirati, je bilo začasno prijetih: namen teh del je bil razglašen za državno tajnost.

Titovo počasno umiranje je njegove naslednike ohromilo. Dokler je bil vrhunski tovariš še pri življenju, se je osirotelo državno in partijsko vodstvo ogibalo potrebnih sklepov. Že sedaj se je izkazalo, da so najbrž vsaj zaenkrat kolektivno vodstvo (iz osemčlanskega državnega in 23-članskega partijskega predsedstva, ki ju je postavil Tito) manj ovirali nasledstveni boji kakor dolgotrajna navajenost na Titovo oblastno vladanje.

To velja — vsi Jugoslovani to boleče občutijo — posebno za gospodarsko področje: tu manjka hitrih in uspešnih pobud. Slovenski funkcionar Vratuša se boji, da »bo leto 1980 za nas odločilno, ker se bodo v njem nabrale vse napačne zadnjih let«.

Partijski časopis *Delo* iz Ljubljane je bil bolj določen: »Še sredi februarja ne ve naše gospodarstvo niti tega, koliko surovin in polizdelkov sme uvoziti,« in zagrebški partijski list *Vjesnik* mu pritrjuje: »Le težko je najti opravičilo za gospodarsko stanje, ki je v polnem nasprotju z razglašeni cilji za 1980.«

Tako je doseglo povišanje cen industrijskih izdelkov, ki naj bi v celem letu zraslo za 23 %, že konec januarja nad 3 %. Med Beograjčani je bilo zadnji teden veliko več kot o Titovem zdravstvenem stanju razpravljanja o sklepu zvišanja cene bencina za nadaljnjih 30 %: liter super bencina stane 16,50 dinarja (1,50 marke). Od začetka krize z oljem 1973 se je torej bencin podražil za 430 %.

Nepretregana gospodarska kriza in prazna devizna blagajna sta napotili osirotelo beograjsko vodstvo k omejitvenim ukrepom, ki spravljajo Titovo življenjsko delo resno v nevarnost.

Doslej je lahko sleherni občan zamenjal svoje dinarje na banki v tujo valuto in potoval v tujino, kar je za neko komunistično deželo enkratno. V prihodnje lahko potujejo neovirano le Jugoslovani, ki imajo devize. Vsi ostali lahko zamenjajo letno dinarjev le za 100 mark. S tem je svobodno potovanje Jugoslovancev skraćeno na tisto mejo, ki velja tudi na Madžarskem.

To pa še ni vse. Zasebne devize bodo v bodoče strogo nadzorovane. S tem grozi zasebnemu tujskemu prometu sto tisoč malih najemodajalcev usahnjenje. Med občani tli nad beograjsko vlado, »ki ni dovolj gibčna, veliko nezadovoljstvo in gnev«, je opozoril partijski list *Delo*.

Le eden od Titovih dedičev, Bakarić, je spregledal, da je korak iz Titove sence neogibno nujen. Na nekem znanstvenem zborovanju na Bledu je svetoval partijskim pravovernežem več naprednosti: Jugoslavija se mora polno vključiti v svetovno gospodarstvo in njegove spremembe. Ta Bakarićeva samotna pot je beograjsko vodstvo preplašila: zbalo se je, da dela čas proti njemu.

Spiegel, Hamburg, 25. 2. 80/130—131.

FRANKFURTER ALLGEMEINE ZEITUNG:

EDINA SVETOVNONAZORSKA KONKURENCA PARTIJE

Sredi januarja sta se vršila v Zagrebu in Ljubljani že nekaj let običajna sprejema republiških oblasti za predstavnike verskih skupnosti. Oba sprejema sta potekla na zunaj ubrano, izmenjali so si le zakrite konice.

Ob vsem je bilo za preteklo leto tako na Hrvaškem kot v Sloveniji značilno to, da je naredila Cerkev krepak korak ven iz svojega zapostavljenega položaja.

ja. Komunistični režim je pokazal znake določene živčnosti. Z »normalnim« oblikovanjem novoletnih sprejemov pa je obenem dal vedeti, da ne namerava ne v prvi ne v drugi republiki tvegati odprtega boja proti Cerkvi.

V Sloveniji se je še v decembru zdelo, da se režim namerja v spor. Policija je naredila hišno preiskavo pri sodelavcu *Družine* Križniku in mu zaplenila znanstveno gradivo, zasebna pisma in druge spise. Hišno preiskavo so naredili tudi pri nekaj slovenskih laičnih dejavnih katoličanih. Niso pa do sedaj proti nikomur vložili pritožbe. Dozdevno je bil povod za policijske ukrepe teološki tečaj za katoliške laike v novembru: udeležilo se ga je približno 800 slovenskih katoličanov in na njem so med drugim obširno govorili o katoliškem socialnem nauku in o enakopravnosti vernih v družbi. Režimu tečajji za laike niso pri srcu.

Pred tem zborovanjem so se dogodile še važnejše stvari. 18. oktobra se je udeležilo romanja v Rim 5000 Slovencev, ki jih je sprejel tudi papež. *Družina* je v prilogi 18. novembra objavila na osmih straneh odgovor štirih profesorjev ljubljanske bogoslovne fakultete na učbenik za etiko in moralo, ki ga je pred dvema letoma spisal neki profesor Rus in ki so jo pristojni partijski in državni organi uradno potrdili. Ta odgovor bi bil moral iziti že pred časom. Trenutek izida so potem oblasti očitno razumele kot dodatno demonstracijo. Profesor Tone Stres je odgovoril marksističnemu piscu šolske knjige glede vloge človeka kot proizvajalca in osebe; profesor Franc Perko je razkril »ateizacijo« po državnih šolah in jo označil za kršenje načela o enakosti, ki ga razglašata ustava; profesor Štefan Steiner je zavrnil očitke, da naj bi bila Cerkev vselej v zgodovini na strani tlačiteljev, nikdar pa tlačениh; profesor Franc Rode se je sprijel z Rusovim mnenjem o izvoru in vlogi vere. Skratka: priloga *Družine* je v celoti očrtala katoliški npravstveni in socialni nauk in njeno zgodovino. Tega Cerkev ne more sicer zlahka javno razlagati.

Odziv oblasti je bil temu podoben. Celó vodilni član jugoslovanskega partijskega predsedstva Stane Dolanc je napadel *Družino*, ki je s svojimi 105.000 izvodi v Sloveniji zdaleč najbolj razširjeno glasilo. Da bi pa vseeno pokazale »dobro voljo«, so oblasti tožile urednike *Teleksa*. Ta je v okviru objavljenega pogovora z italijansko časnikarko Oriano Fallaci dozdevno žalil papeža, tujeja državnega poglavarja.

Katoliška Cerkev v Sloveniji govori pri razpravljanju z režimom predvsem o vprašanju državljskih pravic, to je o enakopravnosti vernih v državi in druž-

Kapelica v STARI NOVI VASI blizu Veržeja

vitvi poslal v tem letu na tržišče 850.000 avtomobilskih akumulatorjev. Tovarna mnogo svojih izdelkov izvažata tudi v inozemstvo, večidel v Francijo.

MORAVSKE TOPLICE — Slovensko društvo obolelih za luskavico je na nedavnem občnem zboru v Pomurju sklenilo, da bodo znane Moravske Toplice odslej središče za zdravljenje te nadležne kožne bolezni.

MOZIRJE — Prosvetno društvo Mozirje je v okviru slovenskega kulturnega praznika počastilo spomin na pomembnega književnika-domačina Vladimira Levstika. Poleg literarne večera v prosvetnem domu je bila o njem razstava in odkrili so spominsko ploščo na njegovi rojstni hiši.

NOVO MESTO — Glavni ravnatelj novomeške industrije motornih vozil Jurij Levičnik je dejal, da bodo razširili proizvodni načrt. Po dosedanjih predvidevanjih naj bi do konca letošnjega leta izdelali 100.000 avtomobilov Renault 4, kasneje pa še tudi 50.000 več. Sredi letošnjega leta bodo v tej tovarni sestavili tudi 12.000 avtomobilov R 18.

NOVO MESTO — Železniško gradbeno podjetje bo kmalu dogradilo 4,5 kilometra dolg dvojni industrijski tir od novomeške železniške postaje v Straži do tovarne IMV v Novem mestu. Nova proga bo pripeljala naravnost do tovarniških vrat, kar bo za to tovarno velikega gospodarskega pomena.

OTOVCI — Kmetje v hribovitih Otovcih na Goričkem so po vzgledu nekaterih okoliških vasi ustanovili letošnjo pomlad strojno skupnost. Zedinili so se najprej za sejalnik in stroj za obiranje koruze.

PEKRE — Domače kulturno društvo je zelo razgibalo kulturno življenje. Zlasti delavne so naslednje skupine: moški pevski zbor, dramska in šahovska skupina. V tesnih prostorih deluje točasno tudi knjižnica. Zaradi tega preurejajo prostore nekdanje trgovine v knjižnico.

PODLJUBELJ — V Podljubelju so podelili nekaterim posameznikom in skupinam letošnje Kurnikove plakete, najvišje kulturno priznanje v občini.

ŠTATENBERG — Za gradom Borl pri Ptujju, ki so ga ptujski gostinci zaprli zaradi previsokih stroškov vzdrževaja, so enako naredili tudi v Slovenski Bistrici z gradom Štatenberg. V Ptujju in Slovenski Bistrici poudarjajo, da bo treba čimprej nekaj ukreniti, ker sta gradova že v tako slabem stanju, da se kvarijo umetnine v dvorah.

TRBOJE — Domače kulturno društvo »Simon Jenko« je pripravilo »Dneve kulture«. Za te kulturne dneve so pripravili dve predstavi ljudske igre Jakoba Sketa »Miklova Zala«. V goste so povabili gledališkega igralca iz Ljubljane Poldeta Babiča, opernega pevca Ladka Korosca in Akademski komorni zbor iz Kranja.

TRBOVLJE — Delavci gradbenega podjetja »Beton-Zasavje« gradijo v Trbovljah nov most čez Trboveljščico.

TREBNJE — V trebanjski občini so gostovali slovenski gledališčniki iz Trsta. Stalno slovensko gledališče iz Trsta, ki je gostovalo po Dolenjski, se je Trebanjcem, Mirenčanom in prebivalcem Velikega Gabra predstavilo z igro v dveh delih »Neznani Benečan«.

VERŽEJ — Tukajšnje prosvetno društvo se je v minulem obdobju večkrat uspešno izkazalo. Predstavilo je več samostojnih predstav, pripravilo koncert ob večeru znane glasbenika Slavka Osterca, v gostéh pa so imeli dramsko skupino iz Mežice.

ZREČE — Nova Dobrava in Spodnje ter Zgornje Zreče so se zlije v eno naselje z imenom Zreče. Kaže pa, da bodo morali prebivalci omenjenih naselij na enotno poimenovanje svojega kraja počakati do prihodnjega leta, ko bo opravljen popis prebivalcev.

bi. Zadnje poletje je že ljubljanski nadškof Pogačnik povedal glede tega svoje stališče. V Sloveniji se še vedno pozna razcepljenost na dva tabora iz državljanske vojne pod okupacijo. Gre za notranjepolitično nasprotje, pri katerem se obe stranki v hipu odzoveta občutljivo, če se kdo dotakne načelnega vidika le-tega. Tedaj govori ena plat o »klerikalizmu«, druga pa o »stalinizmu«.

V nasprotju s tem je postala katoliška Cerkev na Hrvaškem nositeljica narodne misli, ker ni režim narodnostnega vprašanja očitno nikdar zares uredil. To narekuje komunističnim oblastnikom drugačno držo, veliko bolj previdno; na nekaterih ravneh cerkveno početje celó odobravajo. Spor se poravnava v širšem okviru kakor v Sloveniji. K temu vidiku sta se ob koncu leta javili k besedi dve režimski osebnosti z za spoznanje različnimi vlogami: Blažević, poglavar Hrvaške, je govoril malone preteče o tem, da se skrivajo za Cerkvijo narodnjaške sile, celó takšne, ki so proti Jugoslaviji; Bakarić pa se je nasprotno pokazal »optimističnega« glede razmerja med državo in Cerkvijo. »Ateizma« ali »ateistične propagande«, je dejal pomirjevalno, že dolgo ni več. Tožil je nad sektaši v svojih vrstah; mnogi so razumeli to kot kritiko tudi na naslov slovenskih komunistov. Kajpada je na Hrvaškem slej ko prej vrsta majhnih režimskih sitnarjenj nasproti Cerkvi.

Dozdevno je prišel tako v Sloveniji kot na Hrvaškem režim do spoznanja, da je postal odprt proticerkveni boj tvegan. Režima je strah, da bi Cerkev versko svobodo, ki so ji jo dovolili, prenesla ven iz cerkvá in s svojim naukom nastopala v javnosti konkurenčno. Cerkev hoče prav to — ne se dati zapreti za cerkvene zidove. V Sloveniji jo začne ob tem režim politično blatiti (»klerikalizem«), na Hrvaškem pa jo skušajo svariti, naj se obnaša v smislu Vatikanskega koncila in ne moti miru vernih. Režim si prizadeva poleg tega izrabiti notranja cerkvena nasprotja. V Sloveniji niso enotni niti škofje.

Cerkeve so v socialistični Jugoslaviji edini organizirani ustroji, ki javno zastopajo nemarksistični svetovni nazor. Njihov močnejši nastop postavlja režim pred težave.

Frankfurter Allgemeine Zeitung, Frankfurt, 14. 2. 80/12.

SÜDDEUTSCHE ZEITUNG:

PET JUGOSLOVANOV V ŠVICI OBTOŽENIH VOHUNSTVA

Zaradi vohunjenja svojih rojakov so sodne oblasti švicarskih kantonov Zürich, Basel in St. Gallen uvedle kazenski postopek proti petim Jugoslovanom.

Kot je sporočilo sodno ministrstvo v Bernu, je vohunjenje naročil neki član jugoslovanskega poslaništva v Bernu. Po dosedanjih raziskavah je pet Jugoslovanov, ki so v Švici na delu, svojim rojakom prisluškovalo in novice o njihovem političnem in verskem prepričanju in dejavnosti sporočalo jugoslovanskemu poslaništvu. Po švicarskih kazenskih določilih je izvrševanje takšnih naročil prepovedana obveščevalna dejavnost.

Süddeutsche Zeitung, München, 16. 2. 80/6.

DROBTINICE

Po podatkih koordinacijskega odbora za vprašanja NAŠIH DELAVCEV NA ZAČASNEM DELU V TUJINI je 65 % naših delavcev in njihovih svojcev v državah zahodne Evrope že več kot šest let, četrтина pa že skorajda desetletje. V tujini je približno 70 tisoč slovenskih delavcev, največ, približno 30 tisoč, jih je

(dalje na strani 31)

janez jalen

ovčar marko

Povest o lepi ljubezni med
bajtarskim sinom in gruntar-
sko hčerjo

Gruntar Podlipnik je letos zaupal svoje ovce Jernejevemu vnuku Marku: tako pelje sedaj vsak dan Podlipnikovo čredo v gore namesto ostarele Jerneja najmlajši ovčar Marko. Pri paši pomaga izkušeni pes Volkun.

Med kajžarskim Markom in gruntarsko Anico se jame plesti ljubezen, čeprav ni zaradi prevelike družbene razlike med njima nobenega upanja na morebitno kasnejšo poroko.

To, da je postal Marko Podlipnikov ovčar, ne gre v račune Rotiji in njene mu sinu Tevžu, saj se je on potegoval za to mesto. Zato začne Tevž Marku pri njegovem ovčarjenju na vse načine nagajati.

Marko in Ančka si obljubita, da se vzameta; če se ne bosta smela, ostane neporočena. To njuno namero opazita Ančkina starša: posebno njemu, Podlipniku, namera ni všeč, saj je Marko le ovčar. Na prigovarjanje žene Podlipnik hčeri le dovoli, da se poroči z Markom, ko bo polnoletna.

Podlipnikov sin Cenek je umrl.

Marko je odjahal obvestiti Podlipnika, ki je bil z vozmi na poti. Našel ga je v Kranju. Na Podlipnikov ukaz je zajezdil žrebca, to se mu je pa tako imenitno zdelo, da je kar žarel. Podlipnik je to njegovo dobro voljo napačno razumel: Marku je Cenekova smrt všeč, ker bo sedaj Podlipnikov grunt on dobil. Podlipnik mu je Ančko spet odrekel in mu prepovedal, da prestopi prag njegove hiše.

Podlipnica je na smrt zbolela. Poslala je Ančko k Primoževim po Rozalko. Z njima je šel nazaj k Podlipnikovim tudi Marko, a obstal pod oknom, ker v hišo ni smel. Kljub temu, da je bilo Podlipniku jasno, da bodo nocoj ponoči na cesti volkovi, se je odločil, da gre po padarja. A žena ga je pregovorila, da zaradi volkov ni šel. Ko je Marko pod oknom slišal, da prosi Podlipnica moža, naj pusti Ančki, da se poroči z njim, ga je zmago: odločil se je, da gre on po padarja.

Odšel je v hlev sedlat žrebca. Podlipnik, ki mu je Markovo namero izdala Manica, je stopil v hlev k Marku. Vprašal ga je, če zna streljati.

»Ti bom dal svojo pištolo na dve cevi. Strelja se volkovi boje.«

»Imam tudi robilnico s sabo.«

»Če ti bodo volkovi tako blizu prišli, da jih boš z robilnico odganjal, potem ... No, če ne boš mogel naprej, skliči v kakšni vasi, morda te kdo pospremi! Ali pa počakaj do jutra!«

»Če prideš v Tržič, se oglasi na Pošti! Vencelj bo najbrž še pil. Povej mu, da se mudi! Bodo že poklicali Miha. Naroči mu, da nocoj ni škoda ne denarja ne konj!«

V konjak je prinesla Ančka — vsa objokana je bila — polno skledo v vinu namočenega kruha, kakor ji je bil ata naročil. Za žrebca.

Joža in Cena sta vpregla kobili, Ančka se je pa pomudila v konjaku, da odnese prazno skledo v kuhinjo.

»Tak ti greš, Marko?«

»Grem.«

»In če te volkovi?«

»Nič se ne boj!«

Potem sta molčala. Marko je krmil žrebca s kruhom in vinom kar iz skleda, Ančka je čakala na prazno skledo.

Podlipnik in Joža sta imela že zapreženo, ko je Marko pripeljal žrebca na dvor. Še premaknil se ni konj, ko se je Marko pognal v sedlo, nikar da

bi nagajal. Marko si je nataknil rokavice in prosil Ančko, naj mu poda robilnico. Podlipnik mu je dejal v torbo pri sedlu nabito pištolo. Marko je zasukal žrebca in odjezdil skozi léso. Za njim so zapeli zvonci in zaškripale sani.

Vsi so bili zamišljeni, vsi so molčali. Volkun pa je pred križem na koncu vasi veselo zalajal, se nagajivo pognal žrebcu v gobec, ki je šavsnil po njem kakor za volkom, pa ne zares.

Noč je bila svetla. Kakor pajkove mreže so bile sence golih dreves. Hrasti pa, še vedno v listju, so stali na snegu kakor strahovi.

Nihče, ne Cena ne Joža ne Marko, ni vedel, ali še tulijo volkovi v Pečeh in kje so. Glušili so jih zvonci in preglasno je škripala trdo zamrzla pot pod kopiti in sanmi.

Podlipnik je v Babjem potoku okoli oreha obrnil, voščil obenem z Jožem Marku srečno pot in se vrnil. Pred Krnicami je ustavil sani, poslušal in gledal. Vse je bilo tiho. Ob plotu med poljem in Rebrijo pa mu je Joža pokazal štiri, pet temnih senc, ki so se premikale. Podlipnik jih je bil vesel. Prepričan je bil, da mu je uspelo zva-biti volkove, ki so se priklatili v Peč, z Markove sledi.

Pot v Tržič je Marko dobro poznal, jo je že večkrat prehodil. V lahнем diru in kar po bližnjicah je prijezdil za Begunje.

Ukazal je Volkunu naprej, pripravil in napel je pištolo, poprijel z levo, v kateri je držal vajeti, še robilnico, da bi jo imel hitro pri rokah, če bi bilo treba, pognal po klancu navzgor žrebca v korak in želel samo še to, da če se že mora srečati v Preski z volkovi, naj bi se ne na klancu, ampak šele zgoraj na cesti.

Prijezdil je na vrh klanca, na cesto, in koj pognal v skok. Že je mislil, da ne bo videl volkov, ko je na ovinku Volkun zaostal, nagnebenil hrbet in zarenčal. Žrebec je postrigel z ušesi in jezno zaprhal. Marko je ugledal, da tečeta po zapadlih sečah nad njim dva volkova. Zaskrbelo ga je, če jih ni več.

»Ne, samo dva sta!« Pustil ju je, da sta se približala, in šele nato ustrelil s pištolo proti njima. Volkova sta zbežala. Marko je pa kar padel v Slatino, kjer je žrebca zaustavil in jezdil skozi vas v korak, potem je spet pognal v lahen dir, da ne upeha konja pred Vetrnim, da poleti, če bo treba, prek samotnih pobočij mimo Hudega

grabna in skozi gošče pred Bistrico. Da se bosta volkova, ki ju je odgnal s strelom, vrnila na njegovo sled, je prav dobro vedel in je želel samo to, da bi se z ogibanjem vasi toliko zamudila, da bi ga vsaj do Hudega grabna ne dohitela.

Noben pes se ni nikjer oglasil. Marko je vedel, da so vsi pozaprti po hlevih in ovčjakih zaradi volkov.

S pištolo v roki je zavil pred znamenjem na Vetrnem okrog najostrejšega ovinka na vsej poti. Kar začudil se je, da ni ugledal nobenega volka. Čudno!

Spravil je pištolo in pognal v skok. »Sedaj jim utečem, mrham!«

Pred goščo je Volkun hotel zaostati. S tem je samo opomnil Marka, da mu volkovi slede. In Marko je postal previden.

Žrebca je grelo vino, da je kljub napeti poti kar plaval.

»Volkun, naprej!« je rezko ukazal, da je imel pot pred sabo varno, in namerjal volkove za sabo, kadar se mu približajo, zaustaviti z drugim strelom.

Žrebec, ki ga je Marko že večkrat moral pognati, je sam od sebe raztegnil skok in drvel, kakor bi se splašil.

»Volkove čuti,« je pomislil Marko, nategnil vajeti, da bi se mu konj ne spotaknil, napel pištolo in pripravil spet v levo k vajetim robilnico. Ni se dostikrat oziral, da je zagledal volkove.

»Več jih je kot dva!« Na to pa, da ga bodo morda raztrgali, niti pomislil ni.

Kljub temu, da se je oziral, ni prezrl, kako je šinil Volkun po cesti naprej. »Zbal se je. Mu ne zamerim! Zadaj ga čaka gotova smrt.«

»Bumf!« je počila pištola. Pa Marko ni utegnil več pogledati, ali so volkovi obstali. Pred njim na cesti je nastal ravs, da so se mu lasje naježili. Kot blisk se mu je posvetilo, da je zašel med dve tolpi volkov, in sama sveta Barbara, ki je za srečno zadnjo uro, ga je navdihnila, da žrebca ne sme spustiti s ceste in da nazaj ne more, da mora samo naprej, četudi ga spredaj čaka smrt.

Še kadečo se pištolo je vtaknil v torbo, zagrabil z desno robilnico in že v istem trenutku poskočil z žrebcom, ki mu je hotel iztrgati vajeti, da osvobodí glavo in se sam ubrani z zobmi, v živ klobek, ki se je valjal in ravsals in cvilil na cesti, odbil z robil-

nico volka, ko se je pognal proti žrebčevemu vratu. In kakor vedomec je zdrvel Marko naprej po zmrzli cesti.

Šele ko je zajezdil med prve hiše v Tržiču, je spet popustil žrebca iz skoka v dir. Konj se je kljub hudemu mrazu od prepotenosti kadil.

Spomnil se je Volkuna. Poklical ga je in mu večkrat poživžgal. Pa Volkun ni pritekel.

Pred Pošto je poskočil s sedla. V noge ga je zeblo in roke je imel trde, da je komaj privezal in ognril žrebca. Ko pa je stopil na gorko med zakasnele goste, se mu je stemnilo pred očmi. Sesedel se je na klop in glava mu je omahnila na mizo.

Od pogrnjene mize se je oglasil padar Vencelj Huš: »No, tak! Ne verjamete, da ima človek čreva in kri kakor prašič. Poglejte ga!« Pokazal je Marka. »Tudi nažre se kakor svinja. Miha! Posadi ga v kot, da ne telebne na tla in se ne pobije!«

Miha je vstal in stopil k Marku. Prijel ga je za ramo in tako močno potresel, da je Marku zdrsnila kučma na tla. Marko se je na pol zavedel. Dvignil je glavo. Miha je strmel vanj in se čudil.

Marka je minila omotica. Vstal je. »Miha! Padarja pelji v Krnice! In nocoj ni škoda ne denarja ne konj, je naročil Cena. Podlipnica umira.«

»Hudiča!« je zaklel pred Markom padar Vencelj. »Uršal Žganja prinesil, da fanta zbrihnam!«

»Podlipnica? Cenova žena?« je šumelo med gosti.

Padar pa je hitel spraševat Marka. Zvedel je, kako je komaj ušel volkovom.

»Ali se mudi?« je vprašal Miha Venceljna.

»Seveda se mudi! Pa, hudiča, če so volkovi na cesti?«

»Gospod!« je zamahnil Miha z roko. »Skozi hudiče vas prepeljem, ne samo skozi volkove.«

»Naprezi!« je privolil padar.

Miha je naročil Marku jesti in piti, da se ogreje, in hitel buditi še druga dva vozarja.

Razsedlali so žrebca, osedlali par liscev, zapregli par sircev, nametali kočev in kočuhov na sani, da ne bo padarja zeblo, nabili pištote in si jih še od drugih izposodili, prižgali plamenice, spustili vse tri pse in, še preden je Marko ogledal kost, odzvonili na saneh skozi dvoriščna vrata na trg.

Na saneh zadaj sta se peljala Ven-

celj in Marko, vozil ju je Miha sam. Pred njima pa sta na nevpreženih konjih jahala vozarja, prav spredaj so tekli psi. Če je dvignil le en sam pes gobec in posmrčkal proti gošči, je že kdo izmed vozarjev sprožil pištolo, da je zagrmel strel v mrzlo, gluho noč.

Pri Žeganem studencu, tam, kjer je Marko tja grede preskočil ravsajoči se klobčič, so psi na okrvavljenem snegu zatulili in zalajali, kakor bi pobesnili. Konji so zaritali in stopili čez vrvi. Miha je moral na tla, da je odmedel konjem noge, jih prijel spredaj za brzde in tako pretegnil čez kri. Potem bi šlo spet kakor veter.

Tudi Marko je poskočil na tla in s plamenico v roki iskal po snegu. Obrnil je z nogo obgrizeno glavo. »Ne, to je volk.« Potem še eno. »Tudi to je volk. Morebiti jim je pa Volkun le ušel.« Potem še tretjo. »O, Volkun!«

Solze so mu stopile v oči od žalosti za zvestim psom. In je še posvetil po snegu. Nedaleč od Volkunove glave je ležala okrvavljena Volkunova gradanica. Pobral jo je in sedel nazaj na sani. Koj nato je Miha spet pognal.

Zvonili so zvonci, streljali vozarji, lajali psi, žvižgal je sneg pod sanmi in letel izpod kopit prek glav in bakle so plapolale. Ljudje po vaseh so se to noč že drugič budili in marsikoga je bilo strah ob misli, da se najbrž vozarji, ki so umrli nagle in neprevidene smrti, vicaajo s konji vred v noči in

mrazu in snegu, preganjani od volkov.

Pod razpadajočim gradom Kamonom so vozarji izprožili zadnji strel. Saj so se čutili že kakor doma. Še psi so se malo umirili.

Za Rodinami je Vencelj vrgel baklo v sneg in oddal dva strela zapovrstjo.

»Lej ga, dedca, šele sedaj se čuti varnega!« so sodili vozarji.

Oba strela je slišal Podlipnik in planil na prag. »Res je. Moji zvonci zvonljajo.«

»Že gredo,« je hitel praviti v kamro. Postavil je iz omarice zelenko brinjevca na mizo in nož iz miznice in tekel odpirat lesa in bil kakor iz uma, ko so drveli njegovi psi, njegovi konji in njegovi vozarji in Marko in Vencelj na saneh mimo njega na dvor.

»Vencelj!« Kar objel bi ga.

Padar je pa samo hladno vprašal: »Ali jo še boli?«

»Še.«

Marko je stopil za padarjem in Cenom v hišo, sam ni vedel kdaj. Videl je Venceljna, kako je vrgel rokavice in kožuh k peči na klop in odšel s Podlipnikom v kamro. Mrmrajoče je povpraševal Podlipnico, ki je odgovarjala z oslabeledim glasom.

»Mama! Ni še prepozno!« je razločno povedal Vencelj.

»Kakor je božja volja,« je vdano spregovorila Podlipnica.

»Prav,« je rekel Marko in ugledal, kako ga izza peči začudeno gleda Manica.

»Manica, pojdi z mano domov, da ne boš v napotje!«

»Grem, Marko!«

»Pojdiva!«

Ko so vstopili vozarji, da se ogrejejo, je vprašal Podlipnik tudi po Marku, da bi se mu zahvalil. Pa ga ni bilo več. In Ančki je bilo hudo.

Marko in Manica sta prišla domov. V veži je poskrbela Manica za Volkuna. »Marko! Volkuna pokliči! Ne sme ostati nocoj zunaj!«

»Manica! Volkuna več ne bo. Razrgali so ga volcje.« Dolgo je moral tolažiti sestrico, ki je jokala za psom kakor za človekom.

Manica je zaspala. Marko pa je obrisal Volkunovo gradanico, zvil iz trte obod in jo napel nanj. Zabil je nad svojo posteljo žebelj in obesil nanj okroglo napeto gradanico. »Noben pes je ne bo več nosil.«

Šestnajsto poglavje

SPET REBER CVETE

Sonce je vzelo že skoraj ves sneg v Rebri. Zapihal je jug, začel je topiti sneg tudi v sencah, razdrli saninec in opral zemljo z dežjem.

Podlipnica je še vedno ležala. Razmišljala je o tem, kar se je bilo dogodilo tisto mrzlo noč, ko jo je napadlo.

Podlipnik ji je rekel: »Nerodno mi je, ker sem se ob Cenkovi smrti na kranjskem klancu prenačlil. Saj bi rad popravil, pa kaj, ko Marka ni bližu. Jaz grem pa tudi težko k njemu. Saj njegovega dela ne morem plačati, ni denarja za to. Psa mu pa moram vrniti. Naj pride in naj vzame, katerega hoče! Saj ima tri na izbiranje. Koca je kakor Volkun. Le izučen še ni. Ali pa naj psa drugod poišče, če mu naših nobeden ni všeč. Mu bom pa v denarjih povrnil.«

Podlipnik je čutil, kakor da je za vrat ujet v skopec, in Anca ga je dobro razumela. »Cena, ni se ti treba poniževati! Pusti, bom jaz uredila! Ančka naj pride k meni!«

In Ančka je kmalu nato z atovim dovoljenjem in maminimi naročili hotela k Primožu.

»Spet tiščiš v knjigo, modrijan!« ga je podražila in se zasmejala.

Marko je umirjeno in otožno povedal: »Ančka, uvidim, da ti ne moreš biti moja.« Pa mu je šinil žarek veselja prek obraza. »Mamo imaš pa le še

in ne boš dobila mačehe in ne boš v napotje pri hiši. Bolj prav je tako, Ančka!«

»Ja. Mamo si mi rešil.«

»Ko bi bil še Cenka mogel!«

Sedla sta tesno drug k drugemu, oba žalostna.

Pa je znova zaprosila Ančka: »Marko, povej mi vendar, kaj sta se ata in mama pogovarjala!«

»Nak. Tega ti ne povem. Sem že prej preveč rekel.«

»No, povej vse!« je silila vanj.

»Naj ti mama pove, če hoče!«

»Mi ni hotela.«

»Ima prav.«

»Povej ti!« S pestjo je potrkavala ob mizo in hotela biti huda.

»Se zaman trudiš. Od mene ne boš zvedela nikoli.«

»Nikooooli? In kadar bom tvoja žena, kajne, mi tudi ne boš vsega zaupal?«

»Vse bi ti zaupal, pa sem ti že povedal, da ne moreš biti nikooooli moja žena.«

Ančka se je ujezila in udarila ob mizo: »Kaj ti veš!« Pa se je koj umirila in šla k Marku, ga prijela za roke nad komolci in se mu s široko odprtimi očmi zagledala v žalostni obraz. »Marko, meni pa nekaj pravi, da bova po vsem tem trpljenju še tako srečna.«

S trepetajočimi usti je bolj pošepetal kakor rekel Marko: »Bog te usliši, Ančka!«

Takrat je Ančko premagalo. Padla je Marku okrog vratu in zajokala.

Marko pa jo je tolažil: »Ančka! Ančka! Ančka! Če mi boš res kdaj za ženo dodeljena, ti povem, ko ostaneva po svatbi sama, najprej to, kaj sta se tisti večer tvoj ata in tvoja mama pogovarjala. Ančka, naj bo z nama kakor koli, mamu imej rada!«

»Saj jo imaš ti tudi hudo rad in ona tebe tudi!« Ančka se je skozi solze nasmehnila.

»No, Ančka, umiri se! Objokana ne moreš skozi vas. Posebno od nas ne. Kaj bi ljudje rekli? No, Ančka, Ančka!«

Ančka si je brisala oči. »Veš, ata tudi ve, da sem šla k tebi, pa ni nič rekel. Boš videl, da bo še vse dobro. Naročil je, da pridi po psa, ko so ti volkovi strgali Volkuna. Ali pa drugega kupi, bo že ata plačal!«

»Zvest prijatelj mi je bil, življenje je dal zame. Pa tudi vaš Koca kaže, da bo dober pes. Bi vzel Koco, pa čemu mi bo pes?«

»Jarce bosta pasla.«

»Ančka, Marko ne bo več pasel jarcev!«

»Kaj pa boš začel?«

»Poskušal bom dobiti službo vozarja. Ko bi pa Rozalke in Manice ne bilo, bi odšel po svetu tako daleč, da bi več ne znal nazaj.«

Ančka mu je poočitala: »Marko, kaj me nimaš več rad?«

»Saj prav zato bi šel, Ančka, ker te imam preveč rad!«

Ko je odšla in je ostal sam, si je priznal, da bi ne mogel oditi po svetu, čeprav bi ne imel sestrà, prav zato ne, ker ima Ančko preveč rad, čeprav bo žena drugega.

Ančka je vse natančno povedala mami, kako je opravila pri Marku.

»Ančka,« je rekla Podlupnica, »moj Cena in tvoj Marko, oba sta prebila hudo preizkušnjo. Ti že še povem, kako kakšno! Oba sta tako dobra, da ju človek mora imeti rad. Medve, Ančka, ju spet sprjazniva.«

Še isti dan je Podlupnica pregovorila Manico, da je peljala Koco k Pri-moževim. Marko psa ni mogel vrniti, že zavoljo Manice ne, da bi laže pozabila Volkuna.

Marko, ki je bil zadnje čase že večkrat pri Podlupniku, kadar ni bilo Cena doma — Podlupnica in Ančka sta umeli vezati raztrgano prijateljstvo — je poslal k Podlupniku Manico

tokrat je Ančko premagalo — padla je Marku okrog vratu in zajokala

gledat, če ni Cena doma, da bi šel potem prosit krošnjo naposodo, da bo nesel čebelje panje v Bidgovce.

Manica bi se bila v veži skoraj zale-tela v Cena, tako je pritekla k Podlupniku. Podlupnik jo je vprašal, kam se ji tako muči. In otrok je povedal, da jo je poslal Marko pogledat, če ni njega doma. Podlupniku je zaigral v levem kotu ustnic nasmeh. »Le povej Marku, Manica, naj kar brez skrbi pride po krošnjo! Ne bo naletel name!« Vzel je sejalnico in odšel na polje k oračem.

Marko je ujel v Bidgovcu medveda v skopec. Moral ga je pobiti z robilnico, ko je ta skočil proti njemu, ujet z levo šapo v skopec.

Marko je šel domov v Krnico po voz. Spomnil se je, kako je obljubljal, da ubije Ančki v veselje medveda. In ga je! Stopil je v Pēči in natrgal za Ančko mešenikeljcev, izgrebel dve roži s korenino, da bo Ančka videla, kako lepo se zlati nad srebrnimi listi dišeči cvet. »Na okno naj jih vsadi! Nobena druga jih nima.«

V Krnicah je šel naravnost k Podlupniku. Nič ni premišljeval, ali bo Cena doma ali ne. In je bila Ančka vesela in je bila Podlupnica vesela, ko jima je pripovedoval. Nerodno pa je bilo obema, ko je rekel, da gre Skočirja prosit, naj gre z vozom po medveda.

Pa je stopil iz hiše Cena in rekel: »Marko! Kaj pa, ko bi midva šla v Bidgovce po medveda? Saj moram tako preskusiti žrebca, ali vzleče prazen voz čez Peči, da bom vedel, ali je dober za pred parizar.«

»No, le! Pa pojdiva!« je odgovoril Marko.

Vso pot sta se Podlupnik in Marko pogovarjala: o medvedu, o vremenu,

o konjih in vozovih, o letini in živini, o vsem, le razgovora o tem, o čemer sta oba vedela, da se morata pogovoriti, sta se skrbno ogibala.

Šele za Mostami je rekel kar med Markovo pripovedovanje Podlupnik: »Marko! Da si jezdil v Tržič po padarja v taki noči, ko si bil slišal pod oknom, da, če mama ozdravi, Ančka ne more biti tvoja . . . Napak sem te obso-dil na klanec v Kranju. Veš, se mi je od same žalosti kar temnilo pred očmi! Ne zameri in pozabi!«

»Nič, nič, nič,« je hitel Marko zabri-savati bridke spomine in še z roko je zanikaval.

Podlupnik je nadaljeval: »Kar se Ančke tiče, naj ostane pri tem, kakor sem vama o svetem Klemenu povedal, takrat v kuhinji, ko je prišla s hrastovim pušeljcem za ruto! Počkajmo, da bo sama svoja! Je še nekaj let do takrat in, kdor je kaj prida, še marsikaj lahko naredi. Vedi pa, Marko, če boš kaj potreboval, da ti bo Podlupnik vselej pomagal, če ti bo le mogel! Si mi Anco rešil.«

Marka je vsega prevzelo, da ni mogel drugega reči kakor: »Ata!«

Prav trdo za Mostami, ko sta se že vračala z medvedom, je Cena po daljšem premisleku ustavil konja in stopil k Marku in povedal še tole: »Pridi k meni za vozarja!«

»Saj bi, pa vi jih že imate in ne maram nikogar izpodrivati,« je pomišljal Marko.

»Naj te nič ne skrbi! Ne boš nikogar izpodrinil. Samo reci, da prideš!«

»Veste, da najrajši k vam!«

»Prideš?«

»Pridem!«

»Velja!«

Dala sta si roko.

Podlupnik je pognal žrebca. Marko pa je zaukal, zaukal! V Mostah so mislili, da zato, ker je pripeljal medveda, pa je bilo to najmanj, zaradi česar je bil Marko vesel.

V dveh gostilnah sta se ustavila Cena in Marko, in Podlupnik je plačeval za pijačo. Vse je drlo gledat ubitega medveda.

V Krnicah je Marko prosil Podlupnika, naj pelje medveda kar k Podlupniku, če mu je prav, ker ga on nima pravzaprav kje odreti, ko nima skednja. Res. Lahko bi ga odrl na vrtu, pa saj ni Rozalki ali Manici obljubil, da ubije medveda. Ančki je, naj bo vesela!

Cena je rad zavil na svoj dvor, ker

je veliko dal na čast hiše in je vedel, da bodo Krničani tudi prav razumeli, češ Marko ga je, Podlipnikov ovčar.

Bolj kakor medveda in časti sta bili veseli Ančka in Podlipnica, ko sta iz obrazov in vsega videli, da sta se Cena in Marko vrnila vsa izpremenjena in da bosta sedaj ostala do smrti prijatelja.

Vsa vas je prihajala gledat ubitega medveda. Tudi Podrobar, Rotija in Tevž so prišli, le da so ti trije molčali, ko so drugi vsi poveljevali Marka in hvallili Cena.

Ančka ni strpela. Hitro je našla priložnost, da sta bila z Markom sama, in moral ji je vse povedati. Kar požirala je besede, se smejala in od vesolja je imela solzne oči.

»Kako je rekel ata?«

»Če se Ančka ne premisli.«

»Naj se le tolaži! Ančka bo ostala do smrti teh misli, kakor je danes, in Marka ne dá in ga ne dá, zato ker ga ne dá.«

Marko ji še odgovoriti ni utegnil, tako urno se je zasukala in tekla pravit mami.

Toliko veselja že več let ni bilo pri Podlipniku kakor ta dan. Le Cenu, ki je gledal otroke, ko so se prerivali okoli voza, in se spomnil, kako bi bil Cenek vesel, se je za hip pomračil obraz.

Zvečer je Marko zavriskal na vasi. Podlipnika še nista spala. In je rekla Anca njemu: »Ali ga slišiš?«

»Slišim. Marko je. Lahko vriska!«

»Cena... Ali boš kaj hudo žalosten, če bo dekliček in ne fantek?«

Cenu je kar sapa zastala, tako se je začudil. »Kaaaj? Aaančka!«

Podlipnica pa ga je pobožala po laseh, kakor je imela navado, in se mu smehljala: »Res je, Cena!«

Cena je sédel na postelji in široko zamahnil z rokami: »Dekliček ali fantek. Kakor je Bogu prav.«

Marko je še enkrat zavriskal na vasi. Podlipnik pa je objel ženo in od samega veselja skoraj vso noč ni spal.

Drevje je zelenelo.

V Krnicah na Podlipnikovem dvoru so stali zapreženi štirje parizarji.

Predzadnji je bil nov. Za prednji par sta bila vprežena dva lisca, za zadnji par pa dva temna žrebca. Na levem žrebcu je sedel Primožev Marko. Šop vajeti je držal v desni, v levi pa težek koprivec (bičevnik iz koprivčevega lesa), od katerega je visel dolg bič.

Na prični pod parizarjem je ležal mladi Koca in od samega veselja polajeval.

Na pragu pa so stale Rozalka in Manica in Ančka. Ančki se je dobro zdelo, ker je vodil Marko tako lepo vprego, in hudo ji je bilo, ker je odhajal.

Iz hiše sta prišla Podlipnika, on in ona. Cena je vzel Jožu vajeti iz rok, sedel na zadnji parizar in ukazal: »Miha! Poženi!«

»Bog in sveti božji križ!« Prvi voz se je premaknil.

Ančko je stisnilo za srce. Stekla je k Marku, da mu še enkrat stisne roko. Pa kako? Z desno je že nategnil vajeti, v levi je držal koprivec in ga ni smel spustiti. Leve roke sploh dati ne sme, pomeni nesrečo. Objela mu je desno z obema rokama, pa jo je morala takoj spustiti, ker je bil Marko že na vrsti, da požene.

Pok! »Hi, hot!« Marko je previdno vodil razigrane konje okrog vogla. Po stagnah so ropotali parizarji, peketalni konji, lajali psi in pokali biči.

Podlipnikova Ančka je zamišljeno sedla k mizi v kuhinji. Pa je stopila k nji mama, da jo potolaži: »Vidiš, tako živimo žene vozarjev. Veliko veselega in veliko bridkega doživljamo, pa je vedno lepo. Boš videla, ko se navadiš!«

In Ančka je vstala in se zasukala po delu. Njene misli pa so šle za Markom na široko cesto.

Po cesti čez Blata so drdrali štirje parizarji. Marko se je ozrl v Reber in videl trope jarcev, ki so se premikali kakor plazovi za pašo. Na Mali so stale krave. V Pečeh so bile raztresene koze.

Ovčarji so vsi trobili Marku v pozdrav in vozarji so jim s pokanjem bičev odgovarjali.

Vozarji so imeli domače gore za hrbtom in se niso več ozirali. Med zelenočim in cvetočim drevjem so drdrali iz gorenjskega kota po cesti proti Kranju, naprej proti Ljubljani in še naprej proti Trstu, do morja, štirje parizarji in predzadnjega je vodil jezdoč Podlipnikovega žrebca lanski

Podlipnikov ovčar Primožev Marko iz Krnic.

LETA

»Fletno, fletno, fletno, fletno, fletno, fletno!«

Na Podlipnikovem dvoru, na prostornih saneh, sta pela dva škanta, se skušala klarinet in trobenta in brenčal je bas. Najbolj veselo so plesali glasovi na strunah konjarja Joža, ki ni bil nič več gostač. Primož je bil. Kupil je s prihranjenim svojim in Micinim denarjem od Marka njegovo staro domačijo in se z Rezo, svojo ženo, in z Mico, dobrotnico svojo, in štiri mladi otroki vselil pod lastno streho.

Neučakljivo so bili konji ob sneg in priganjali svate, naj hitreje sedajo na sani.

Na prag je prišel pogledat starešina Planjavec. Mlad je še bil, šele lani se je bil oženil in vzel Primožovo Rozalko, ki je bila na svatovščini za teto.

Planjavec je pogledal in odšel nazaj v hišo, potkal na vrata v kamro in poklical: »Nevesta! Ančka! Čas je, da gremo!«

Iz kamre je stopila Ančka, nevesta, postavna in lepa, v odpetem židano-belem kožuhu, izpod katerega se je svetila rdečkasta žida in črn žamet in težak srebrn sklepavnik. Na čelu se ji je bleščala, na sredo avbe z zlatom in srebrom uvezena, velika očnica, ki so jo obkrožale, kakor kraljico, druge gorske rože. Pramena temnih las sta izpod avbe na rožnati obraz, v katerem so se lesketale zasolzene oči kakor dva velika bisera.

Marko se je moral hudo premagovati, da ni pokazal, kako je ginjen, ker se to sploh ne spodobi v gorenjskem kotu, najmanj pa od žgoče ceste, od burje in zimskih mrazov opaljenemu vozarju in še gospodarju nove, lepe domačije.

Lenčkov France, Ančkin strnič, ki je bil za druga, si je ponosno popravil klobuk in kar samo se mu je smejalo, ko je pomislil, da bo spremljal táko nevesto k poroki.

Manica, družica, se ni mogla premagati. Stopila je k nevesti: »Ooo! Kako si lepa, Ančka!«

Za vrati sta stala starešina in teta, pri mizi pa je miril dva fantka, Janezka in Francka, in šele dve leti staro dekletce, Jerico, Podlipnik Cena.

Podlipnica, ki je prišla z Ančko iz kamre, je vzela Jerico v naročje, čeprav je bila v najlepši obleki.

Vsi so obmolknili. Za Ančko so prišle bridke minute, ko se nevesta poslavlja od doma. Stopila je pred svoje. »Ata in mama! Bratca in sestrica! Odpustite mi, kar sem vas žalila, mislite včasih name in Bog naj vam povrne vse dobro!« Ančka je jokala in vse ženske. Moški so povsili oči.

Spregovoril je Podlipnik: »Ančka, naj bo vse zbrisanu, kar ni bilo prav! Domov še vselej pridi kakor domov, mi te ne bomo pozabili, vidva z Markom pa na Boga nikar ne pozabita!« Pokrižal jo je z blagoslovljeno vodo in mama jo je tudi.

Pisana vrsta sani je prizvonkljala iz Krnic na Rodine. Na Podlipnikovih in Primoževih, sedaj Markovih grobeh, sta goreli na vsakem po dve sveči, ena ženinova, druga nevestina, kakor bi hotela ženin in nevesta še mrtve opomniti, da si bodo od danes naprej v sorodstvu in da bosta odslej naprej oba za oboje molila.

Kakor bi pogledal na z rožami obraslo zatišno jaso v gorah kje, tako je bilo v cerkvi svetega Klemenca, ko so posedli po klopeh v pisane barve stare noše oblečeni svatje.

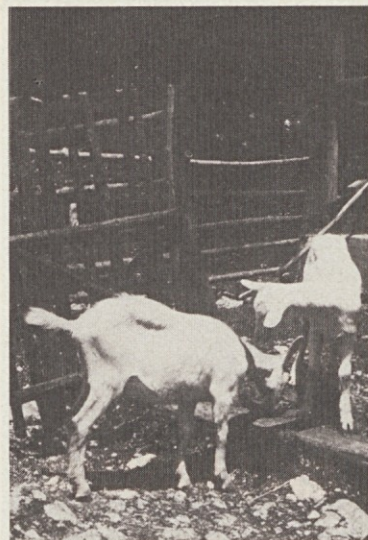
Pred oltarjem sta stala Marko in Ančka. Že dolgo ni videl sveti Klemen tako brhkega para pred svojim tronom.

Dvoje različnih »ja« se je začulo po cerkvi in Marko in Ančka sta bila mož in žena.

Ančka je pokleknila z ženinom med mašo na stopnico pred oltar in prosila za otroke, da bi jih Bog dal zdrave in pridne.

Ženina in nevesto je vozil Miha, ki je ukal, da so se konji plašili, čeprav je bil že davno oženjen s Franco, Podlipnikovo planšarico. Marko in Ančka sta bila čez noge odeta z rdeče obšitim medvedovim kožuhom. Podlipnik ga je bil pred leti kupil od Marka in nalašč prihranil za ta dan, da spomni ženina in nevesto, kako je bilo včasih.

Svatje so se ustavili pred novo, lepo zidano hišo, kateri je stal nasproti obokan hlev za tri pare konj in kar je treba krav in prašičev pri hiši. Nihče ni vstopil, dokler ni gospod Tomaž blagoslovil, poškopil in pokadil hiše

in hleva in blagoslovil na voglu nad vatel visokega, lesenega in barvaste-ga kipa svete Neže z jagnjičem v rokah.

Na svatovščino je Marko povabil tudi vse pastirje in planšarice, ki so planinili tisto leto, ko je bil on ovčar.

Šele drugi dan pod noč sta Ančka in Marko ostala sama in sedla drug k drugemu h gorki peči. Manica je že spala na vrhu.

Marko je prijel Ančko za roko. »Ali še veš, Ančka, kaj sem obljubil, da ti povem, ko po poroki ostaneva sama?«

»Da mi poveš, kaj sta se tisto noč, ko si jezdil v Tržič, naš ata in naša mama pogovarjala. Pa mi ni treba več pripovedovati, mi je pretekli teden že mama vse povedala.«

Ančka se je pritisnila še bliže k možu. »Marko, preberi mi iz božjih bukev še enkrat tisto o dobrem daru in dobri ženi!«

Ob trepetajoči sveči je bral Marko pri mizi. In Ančka, žena njegova, se je narahlo nanj naslonila.

»En dober dar je ena dobra shena. Leta dar bo dodilen timu, kateri se Boga boji, k polonaniu niegovih dobrih del.«

Ančka se je oklenila moža. »Marko, da bi ti bila dober dar!«

SVESTI TOVARSH je ostal vso noč odprt na mizi.

k o n e c

iz zdomstva

anglija

Kot je že menda vsem znano, se bomo udeležili letos poleti, če Bog dá, vseslovenskega romanja v Lurd, ki bo od 7. do 12. julija letos. Romali bodo bolniki iz domovine, Slovenci iz Trsta in izseljenci.

Naš avtobus odpelje v soboto, 5. julija zjutraj, iz Bedforda in se na poti ustavi v Londonu. Ker bi mnogim bolj odgovarjalo, da se vkrcate v Londonu, lahko od petka na soboto prenočite v našem domu. Od sobote, 7. 7., na nedeljo bi prespali v Parizu. V soboto, 12. 7., bi se vrnili domov.

Potnina brez prenočišča in hrane je 60 funtov. Prosimo, da se čimprej prijavite pri župniku in vplačate 30 funtov vnaprej. To romanje bomo napravili Bogu v čast in v zahvalo, vsem nam pa v veselje in skupno obogatitev medsebojnega prijateljstva. Ponovno prosimo — prijavite se čimprej! Podrobnosti romanja zveste pravočasno.

Molimo posebej za naše bolne, ostarele in osamljene brate in se-

stre! V westminstrski bolnišnici v Londonu se že dalj časa zdravi ga. Mihaela Vidmar. Želimo ji, naj jo Mati božja, ki je Zdravje bolnikov, čimprej pripelje pozdravljeno domov.

Vsem dragim rojakom ponovno od srca: Blagoslovljeno Veliko noč!

avstrija

GORNJA AVSTRIJA

LINZ — Po navodilih avstrijske vlade in sindikatov se zmanjša vsako leto število tujih delavcev. Z odpuščanjem zdomcev skušajo držati odstotek brezposelnih čim nižje. Industrialci se skušajo temu upirati, ker so zdomci navadno zelo vestni in pridni pri delu.

Odpuščanje zdomcev se začenja tudi v naši skupnosti poznati. Vedno manj nas je pri božji službi. Zato je dolžnost stalnih, da se res vestno udeležujejo slovenske božje službe. Če bo število nedeljnikov preveč padalo, bodo škofijske oblasti počasi ukinitile Slovensko katoliško misijo. Sedajle v postnem času imamo priložnost, da si tudi o tem izprašamo svojo vest.

Da bo mogoče hrano v našem centru popestriti, smo si kupili hladilnik. Seveda pa bo treba naši kuharici ge. Duhanič priskočiti na pomoč, saj sama ne bo zmogla vsega. O načinu pomoči se bomo še pogovorili.

Linški dušnopastirski urad se seli v novozgrajeno hišo v Kapuzinerstraže št. 84. Tudi referat za tujce se bo počasi preselil tja gor. Karitativni oddelek našega tujskega referata pa bo dobil prostore v Baumbachstraže 3., poleg stolnice. Tam bo mogoče dobiti staro obleko. Tam bo uradoval tudi škofijski socialni delavec, diplomirani teolog g. Ivo Šardi.

V farni cerkvi v Haidu je bila 8. marca krščena mala Barbara Zvonka Kocman, ki je bila rojena 30. decembra 1979 v Welsu. Krstil jo je g. Anton Jakoš. Mali Barbari želimo,

da bi postala dobra vernica in da bi bila vsem v veselje.

KOROŠKA

SPITTAL OB DRAVI — Lani julija je s svojimi otroki praznovala 80-letnico življenja Hrenova mama. Kdo bi si mislil, da je bilo to obnem poslovilno srečanje. Kako je bila vesela otrok iz Amerike! Kmalu nato je začela pešati in otroci iz domovine so jo odpeljali domov, da bi tam skrbeli zanjo. 8. marca pa je zaključila svoje zemeljsko potovanje.

Pokojna Hrenova mama je bila globoko verna in je redno vsak dan obiskovala mašo, čeprav je zadnja leta težko hodila. Bila je skromna, pa zelo dobra vrtnarica in je na malem vrtičku imela vedno zelo lepo zelenjavo in sočivje. Bila je res Slovenka in mati, kakršne smo poznali izpred revolucionarnih časov. V božjem objemu sedaj živi novo življenje.

Vsem sorodnikom v Sloveniji in Združenih državah Sev. Amerike iskreno sožalje!

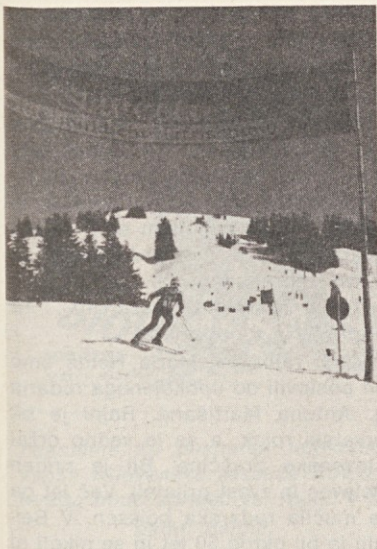
Čeprav spittalska skupina ni poseben številna, je pa radodarna, kar je potrebno posebej pohvaliti. »Trije kralji« so nabrali kar 7170 šilingov ali 1000 nemških mark. Denar je bil poslan za misijone g. Kopeinigu v Celovec.

Novembra je predaval župnik g. Vinko Zaletel o življenju Slovencev v Argentini. Starejši ljudje veliko

Otroci naših rojakov — smučarski zmagovalci na Predarlskem.

Najboljša ženska tekmovalka Irena Stipetič na cilju; v ozadju se vidi skoraj celotna slalom-proga.

teh rojakov pod Južnim križem poznajo, saj so živeli skupaj v taboriščih.

Veseli smo, da nas slovenski salezijanci iz Celovca oskrbujejo z redno nedeljsko mašo in nam tudi sicer pomagajo v naših duhovnih stiskah in težavah.

PREDARLSKA

SMUČARSKÉ TEKME

Tudi letos je Slovensko planinsko društvo na Predarlskem priredilo

Najboljši smučarski tekmovalci v starosti od 30 do 40 let.

lo že 4. slovenski veleslalom v nedeljo, 24. 2. 1980, na planini Gapfohl.

Zanimanje za to prireditev je bilo precejšnje. Na tekmo so prišli namreč tudi Slovenci iz sosedne Švice in Nemčije, ker po opravljenih tekmah v teh treh deželah določijo zmagovalce za celo sezono. To velja seveda tudi za celotni vrstni red tekmovalcev sploh. To tekmovanje je bilo zaključno in je pritegnilo mnogo gledalcev oziroma smučarjev.

Proga je bila dokaj zahtevna, saj je bilo pri ženskih tekmovalkah precej diskvalifikacij. Udeležba je bila naslednja:

Startalo je: 111 moških, 29 žensk in 45 otrok, torej skupno 185 smučarjev.

Ocenjenih je bilo: 94 moških, 20 žensk in 42 otrok.

Start za moške in ženske tekmovalce je bil v višini 1780 m, cilj 220 metrov nižje; dolžina proge 850 m, število vrat 23. Otroci so morali prevoziti le polovico te proge, cilj je bil skupen.

Najboljši čas dneva je bil dosežen s strani članov SPD na Predarlskem, in sicer: pri ženskah Irena Stipetič s časom 44,80, pri moških v 2 tekih Anton Čop s časom 1,19,59.

V sezonskem prvenstvu so se člani društva tudi dobro odrezali, in sicer z naslednjimi vrhunskimi mesti: pri ženskah je zasedla 1. mesto Irena Stipetič, pri moških pa 2. mesto Vojko Gašperšič.

V splošnem je treba ugotoviti, da

je tekmovanje zabeležilo zelo dober rezultat *pri otrocih* do vključno 11. leta starosti. Vozili so zelo dobro in bilo je le malo izpadov, saj je bilo ocenjenih 42 otrok.

Drugi stebel je tekmovalna skupina od 31 do 40 let pri moških. To so tekmovalci, ki tvorijo jedro v naših krajih živečih Slovencev. V tej skupini je bilo ocenjenih 43 tekmovalcev, od teh 11 s Predarlskega.

Pripomniti moramo, da je naše Slovensko planinsko društvo s Predarlskega v mesecu februarju priredilo smučarski tečaj za otroke, ki se ga je udeležilo 20 udeležencev. Otroci so v svojem znanju v smučanju mnogo pridobili in tako upamo, da se jih bo v prihodnji sezoni še več prijavilo za tečaj in tekmovanje.

Ob tej priliki se moramo zahvaliti majhni, a vztrajni in delavoljni grupi klubskih funkcionarjev, ki so s svojim požrtvovalnim delom omogočili nemoteno izvedbo prireditve in pravočasno objavo rezultatov.

belgija

LIMBURG—LIÈGE

Podrobna oznanila za velikonočne slovesnosti so v »Bakli«. Iskreno vabimo vse rojake!

Skupina smučarskih tekmovalcev, starih od 20 do 30 let; zmagovalec Bojan Čanžek je dosegel drugi najboljši čas dneva.

Moški zbor »Mirko Filej« iz Gorice, ki bo 12. aprila t. l. nastopil v Eisdenu v Belgiji.

Odlična obisk: V okviru 50. obletnice Slovenskega pevskega zbora v Limburgu bosta med nami nastopila tudi Moški zbor »Mirko Filej« iz Gorice in Godbeni ansambel »Lojze Hledè« iz Števerjana pri Gorici v Italiji. Vljudno vas, dragi rojaki, ki ste razkropljeni po Belgiji in Holandiji, vabimo k udeležbi te izredne kulturne prireditve, ki bo v soboto, 12. aprila 1980, v Casino dvorani pri cerkvi v Eisden-Cité. Slovesnost se bo začela ob 17. uri.

Goste bosta s čisto kratkim programom pozdravila tudi »Slomškov« pevski zbor in »Vesela mladina«.

Po koncertu Moškega zbora »Mirko Filej« bo prosta zabava s plesom, ki jo bo vodil ansambel »Lojze Hledè«.

Sestre in bratje, zelo želimo, da bi se za uspeh tega velikega srečanja in izrednega kulturnega dogodka vi VSI čutili SODGOVORNE.

Goričani bodo prihiteli med nas, ker nas cenijo in nam želijo dati novih pobud ob 50. obletnici našega pevskega zbora. Želijo nam pokazati sadove svojih naporov, rednih pevskega vaj in nam vlti nove ljubezni do slovenske pesmi.

Gostje iz Gorice zaslužijo naše spoštovanje tudi zato, ker so sinovi

in hčere mučenikov. Kaj vse so morali pretrpeti za slovensko besedo in pesem v dobi fašizma! A so vztrajali. Niso se ustrašili žrtev. Zmagali so.

Sestre in bratje, naj se prisotnost bratov iz sončne Goriške ob vašem odgovornem sodelovanju spremeni v triumf slovenske pesmi in živo manifestacijo slovenske osveščenosti!

Iskrena hvala vnaprej!

Društvo »Slomšek«,
Slov. kat. misija

Nova članica Cerkve: V družini g. Martina Novaka in ge. Magde, roj.

Bollen, se veselijo prvorojenke, ki je ob krstni vodi lani o Božiču dobila ime Vanessa. Iskreno čestitamo in želimo vso srečo pri vzgoji.

Družinski jubilej: G. Stanko Novak in ga. Alojzija, roj. Dimec, sta slavila 30. obletnico poroke. Iskreno čestitamo, voščimo zdravja in želimo, da bi v njunem srcu — kot nekoč — bilo čim več mesta za slovensko skupnost.

Topla zahvala za nazaj in ... za naprej! Na mnoga leta!

Naši rajniki: V Maria Heide smo se poslovili od upokojenega rudarja g. Antona Martišana. Rajni je bil hrvatski rojak, a se je vedno držal slovenske družine. Bil je priden delavec in zvest prijatelj. Več let ga je mučila rudarska bolezen. V Belgiji je bil okrog 50 let in se nikoli ni povrnil v domovino.

Naj počiva v miru!

CHARLEROI-MONS-BRUXELLES

Po večletni bolezni je 11. februarja t. l. umrla ga. Eva Klinko, vdova Strašek, iz Chatelineau, potem ko je dopolnila 79 let življenja, saj se je rodila l. 1900 v Kamendinu (Jugoslavija). Rada je prebirala »Našo luč« ter se udeleževala naših ro-

Ansambel »Lojze Hledè« iz Števerjana pri Gorici. Igral bo na slovenski prireditvi v Eisdenu 12. aprila t. l.

Faksimile ali posnetek letošnjega vabila »Slovenske veselice '80«, katerega bodo sprejeli vsi rojaki v zapadni Belgiji.

francija

manj in prireditev, dokler ji je zdravje dopuščalo. Svojem naše sožalje!

V družini Rušt-Cormont, Charleroi, se je 19. februarja rodil sinček prvorojenček, katerega bo krstil iz. duhovnik 11. maja letos na ime Krištof (Christophe). Čestitamo mladi družini!

V začetku aprila boste vsi sprejeli posebna vabila, da se udeležite SLOVENSKE VESELICE '80, ki bo v četrtek, 1. maja 1980 v župnijski dvorani »Familia« v Gilly-Haies, Charleroi. Začetek ob 16. uri.

Na programu je veseloigra v treh dejanjih »Kadar se ženski jezik preveč suče!«, ki jo bo uprizoril Dramatski krožek »F. S. Finžgar« iz Charleroi.

Nastopil bo tudi Mešani pevski zbor »Slomšek« iz Eisdena, ki letos praznuje 50-letnico obstoja, z venčkom slovenskih narodnih pesmi.

Pri prosti zabavi pa sodeluje prvovrstni slovenski ansambel Ota Lesjaka (Stateberger Quintett) iz Hildena (Nemčija), ki je že igral pri nas leta 1975.

Vsi ste toplo vabljeni! Pokažimo solidarnost s tistimi, ki to prireditev pripravljajo s tolikim trudom in požrtvovalnostjo! Košček domovine v tujini bomo doživeli skupaj!

PARIZ

Maša za Slovence je vsako nedeljo ob petih popoldne v cerkvi sv. Terezije Deteta Jezusa v Chatillonu, poleg Slovenskega doma, Impasse Hoche.

Obredi vélikega tedna — véliki četrtek, véliki petek, vélika sobota — bodo ob osmih zvečer v naši cerkvi v Chatillonu. Vsakokrat je pred obredi priložnost za *spoved*.

Na véliko soboto zvečer bo pri obredih *blagoslovitev velikonočnih jedi*.

Na *Veliko noč* bo maša ob petih popoldne.

1. marca sta si pred oltarjem *objubila življenjsko zvestobo* Ivan Plut in Lojzka Lužar, oba doma iz semiške župnije v Beli krajini. Novi družini želimo obilo božjega blagoslova.

Huda nesreča je zadela družini Staneta in Franca Uljana. Njihov oče Franc Uljan, iz Zabič pri Postojni, star 74 let, je bil na obisku pri svojih dveh sinovih v Franciji (Franc stanuje v Alfortville, Stane v Us), ko ga je 14. 2. zvečer podrl na cesti v Alfortville motorist. Vsa zdravniška nega ni pomagala, v par dneh je *podlegel poškodbam*. 21. 2. je bil ob res lepi udeležbi rojakov pokopan v Us-u, kjer so trije slovenski duhovniki opravili pogrebno mašo.

Pokojni Franc Uljan, Alfortville pri Parizu, s svojim sinom Stanetom.

Obema zelo prizadetima družinama izrekamo svoje iskreno sožalje. Na cvetno nedeljo bomo skupaj molili za pokojnega pri naši maši.

V januarju smo *zgubili zvestega francoskega prijatelja* Jeana Bourgoina, podpredsednika društva »Les Amis de la Yougoslavie«.

Pokojni je bil pred zadnjo vojno več let kulturni ataše v Beogradu. Poznal je naše jezike in podrobno našo zgodovino, budno je sledil dogodkom v Sloveniji in Jugoslaviji.

Bil je res naš zvest prijatelj, udeleževal se je naših slovesnosti, vedno je bil pripravljen pomagati, kjer je le mogel; s svojimi predavanji in članki ter mnogimi zvezami je neprestano opozarjal francosko javnost na naše narodne, socialne in verske probleme. Ohranili bomo najlepši spomin na njegovo prijateljstvo in njegovo globoko vernost.

MELUN (Seine-et-Marne)

Z malo zamudo sporočamo, da je 29. novembra *umrl* v Fontaine-le-Port Anton Tomac, doma iz Okrivja pri Čabru, v svojem petdesetem letu. Naj mu bo dobri Bog usmiljen sodnik!

Skupna maša za naše rojake bo v nedeljo, 13. aprila, ob devetih zjutraj v poljski cerkvi v Dammarie.

LOIRET

Na velikonočni ponedeljek, 7. aprila, se bomo zbrali k *skupni maši* v Chilleurs ob pol enajstih.

LYON-VIENNE

V nedeljo, 27. aprila, bo *maša* za rojake v Ste. Colombe ob treh popoldne.

SLOVENSKI DOM V PARIZU

se topla priporoča, ker brez vaše pomoči, dragi rojaki, ne bomo zmogli dokončati potrebnih del in ga urediti. Nekateri res mnogo žrtvujejo za naš dom in se jim pristrčno zahvaljujemo.

Darove pošiljajte na poštni čekovni račun:

C. C. P. PARIS 19285 04 F
MISSION CATHOLIQUE
SLOVENE
3, Impasse Hoche
92320 CHATILLON

PAS-DE-CALAIS in NORD

Kot se pomladi življenje v naravi obnovi, tako nas *velikonočna skrivnost* duhovno prenovi.

Na velikonočni ponedeljek pojedmo z malo skupino v »Emavs« v okolico Lisieux k dobri Vogrinčičevi družini v Mesnil-Guillaume, kjer bo v župnijski cerkvi ob 11.30 *maša* in prilika za velikonočno spoved. Vsi rojaki s področja Normandije lepo vabljeni!

Po *krstu* sta postali božja otroka v Mericourt-Mines 17. februarja Lovrencija Marija Germana Payen; 2. marca pa Avrelija Genovefa Erna Sajè. Veliko sreče in božjega blagoslova!

V enem tednu so kar trije naši rojaki *odšli v večnost*.

Pokojna Frančiška Jerè, roj. Razgoršek, iz Sallaumines.

Pokojni Johan Sajè iz Liévinu.

Po dolgi in hudi bolezni je odšla po zasluženem plačilo ga. Frančiška Jerè, roj. Razgoršek, v svojem 87. letu življenja. Umrla je v Hénin-Beaumont 20. februarja. Ker so ji starši pomrli v njeni zgodnji mladosti, je morala že kot zelo mlada oditi služiti k tujim ljudem, kateri so jo zaradi izredne pridnosti vzljubili. Srčna dobrota in vestnost pri delu sta jo spremljali vse življenje.

Prav tako vestno je vzela tudi svoj odnos do Boga. Skoraj do zadnjega je kljub bolezni in onemoglosti rada prihajala k slovenski božji službi. Njena odsotnost napravlja veliko praznino v naši slovenski skupnosti. Še lani je pohitela v Lurd, čeprav zelo težko.

Velika udeležba pri pogrebu v soboto, 23. februarja, v župni cerkvi v Sallaumines je pokazala, kako so ljudje znali ceniti njen dobri tihi značaj. Naj se odpočije od svojega truda! Nebeški Oče naj ji vsa njena dobra dela obilno poplača!

V Somainu je 22. februarja odšla v boljše domovino v svojem 68. letu življenja ga. Alojzija Demšar, roj. Jereb. Dobra šivilja in skrbna mati je zgodaj ovdovela in morala skrbeti predvsem za najmlajšega izmed otrok, kateri so vsi prišli do boljšega kruha. — Pogrebni obred je bil v kapeli »Materie izseljencev« v Meri-

courtu 26. februarja ob veliki udeležbi, zlasti sorojakov. Naj ji bo lahka tuja zemlja!

27. februarja je na svojem domu za silikozo v svojem 80. letu odšel k svojemu Stvarniku g. Johan Sajè. — Pokopan je bil v Liévinu-Calon 1. marca ob izredno velikem številu rojakov in domačinov. Pogrebni obred so opravili v cerkvi Naše Lurške Gospe trije duhovniki. Z izredno dobroto ni podpiral in pomagal samo v domači cerkvi, ampak bil eden največjih podpornikov misijonov in karitativnih ustanov.

Kot oče številne družine, ki ga je v njegovi bolezni kot tudi ob odhodu s tega sveta obdajala z vso skrbjo in ljubeznijo, je znal s svojo soprogo vlti in ohraniti vse čudovite vrednote vere in slovenske tradicije. Z zgledom velike ljubezni do Evharistije, Cerkve in nebeške Mater je bil tih, pa svetel zgled ne le rojakom, ampak vsej okolici.

Naj mu Lurška Marija, katero je tolikokrat obiskal v njeni votlini v Lurdu, odkrije obličje Stvarnika, v katerega je trdno veroval, vanj upal in ga ljubil čez vse!

Sorodnikom in svojcem vseh treh umrlih rojakov naše iskreno sožalje!

V Liévinu smo v cerkvi Naše Lurške Gospe oskrbeli *nova barvna stekla*. Rojakom in prijateljem naše lepe kapele priporočamo pomoč in zbirko. Lepo zahvaljeni vsi, ki ste že in ki še hočete prispevati k oplešanju našega skromnega svetišča!

Vsem rojakom milosti polne velikonočne praznike!

OB LUKSEMBURGU

Slovenski duhovnik iz Aumetza vse rojake ob Luksemburgu in južno od njega lepo pozdravlja, jim želi vesele velikonočne praznike in jim sporoča, da bo tudi letos za *prvomajsko romanje* k brezjanski Mariji Pomagaj v Habsterdick šel en mini avtobus. Odhod bo iz Aumetza ob 7,20 uri. Potem bo pobiral romarje kot druga leta.

Naj se vsi tisti, ki hočejo romati skupaj z drugimi rojaki, prijavijo pri njem osebno ali pismeno! Cena bo 30 frankov.

TUCQEUGNIEUX-MARINE

Dopisnik poročil s tega področja in njegova žena sta bila odšla na božične počitnice k sinu v južno Francijo. Vsled njegove bolezni sta morala te počitnice podaljšati kar za 3 mesece. Kljub temu je *slovenska služba božja* v redu potekala, za kar moramo pohvaliti dobre slovenske katoliške žene, ki se žrtvujejo in podpirajo našega slovenskega župnika gospoda Dejaka.

Gospa Kozlevčarjeva je prestala hudo operacijo. Želimo ji, da bi kmalu popolnoma ozdravela in se mogla zopet udeleževati naše svete maše.

Pri Poljanškovich so slavili *rojstvo* vnukinje. Čestitamo!

Einstein, eden največjih učenjakov, kateremu se čudi ves svet, je glede vere zapisal tole: »Zadovoljen sem, da sprejemam skrivnosti večnega življenja. V znanstvenem delovanju se nahaja versko čustvovanje, da obstaja neki višji um, kar predstavlja zame idejo Boga.«

Zdaj, ko prihaja zopet krasna pomlad, bomo tudi mi občudovali krasno naravo in našli v njej »višji um«, ki je vse tako lepo ustvaril in uredil in ki tudi nam predstavlja idejo Boga.

VZHODNA LOTARINGIJA

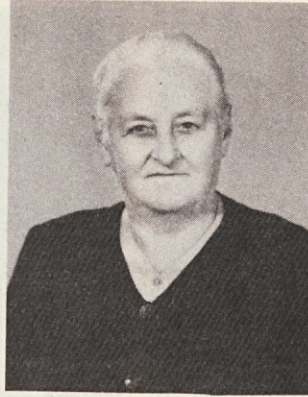
Zopet se oglašamo iz Merlebacha.

Po moji nesreči pred Božičem se mi je zdravje toliko poboljšalo, da imam sv. mašo v Merlebachu vsako nedeljo ob 10.30 uri in petkih in sobotah ob 7.15 uri.

Pred prazniki bodo oznanjene maše po kolonijah.

Vsak četrtek v aprilu je sv. maša v Habsterdicku kot doslej ob 9.30 uri; spoved je pred sv. mašo!

Ves mesec april pa bo naša velika priprava za 1. majnik, katerega bomo zopet praznovali kot vsako leto s sledečim sporedom: Od 9.—12. ure prilika za sv. spoved; ob 10. uri slovesna sv. maša s pridigo slovensko in francosko; ob 15. uri slovesne šmarnice s pridigo in petimi litanijami Matere božje!

Pokojna Elizabeta Hladin iz Merlebacha

Že sedaj ste vabljeni od vseh strani! Naj bo to zopet dan blagoslova in veselja za vse rojake!

Po žalostnem pogrebu našega dragega *Silva Mava* pa so nas razveselili obiski naših dragih duhovnikov: msgr. Čretnika iz Pariza, g. Česnika iz Metza in g. Dejaka iz Aumetza. Razgovarjali smo se posebno o novem slovenskem duhovniku za naše kraje, kar je tudi želja škofa iz Metza in vseh rojakov!

V naše veselje pa je udarila zopet žalost, ko je 27. 2. umrla v Merlebachu dobra slovenska mati vdova Elizabeta Hladin v 83. letu starosti. Pokopana je bila v soboto, 1. marca; pogrebne sv. maše se je udeležilo mnogo rojakov ter Slovensko društvo »Triglav« z zastavo.

Podpisani je poudaril lep zgled dobre, verne slovenske matere in se zahvalil njeni družini, sorodnikom in znanec za prijaznost. — Božji Zveličar, katerega je pobožno prejemale vsak prvi petek, naj ji poplača njen lep zgled!

Vse najboljše pa voščimo Čop Marjani in Daniel Kristofu, članu francoskih letalcev, poročenima v kapeli sv. Elizabete v soboto, 22. marca. Naj ju nebeški Ženin Jezus Kristus dviga v sreči in blagoslovu visoko v nebeške višave!

Vsem našim dragim rojakom in prijateljem pa želimo vesele veliko-nočne praznike!

Vaš Stanko iz Merlebacha

nemčija

OBERHAUSEN

NAŠE ROMANJE V LURD 1981

Kaj je Lurd?

Lurd je najbolj znano Marijino romarsko svetišče na svetu. Nahaja se v južni Franciji. Tam se je 1858. leta Marija prikazovala Bernardki.

Do danes so v Lurdu sezidali veličasten sklop štirih cerkvá. Lurško božjepotno svetišče je zaslovelo po vsem svetu. Več milijonov romarjev, med njimi tisoči neozdravljivo bolnih in poleg njih stotine zdravnikov, se vsako leto zbira pred votlino prikazovanj ali udeležuje veličastnih procesij.

Lurd je postal važno poglavje zgodovine zaradi čudežnih ozdravljenj. Od okoli 2000 zdravniško preiskanih jih je Cerkev priznala uradno le nekaj nad 50. Hudo kritični »Urad za ugotavljanje ozdravljenj«, v katerem je v 100 letih sodelovalo najmanj 10.000 zdravnikov raznih narodnosti in prepričan, jamči za verodostojnost lurških dogodkov.

Kdaj naj romamo?

Najbolj ugoden čas je od maja do avgusta. Takrat je bolj stalno lepo vreme in veličastna mednarodna romanja.

Naši rojaki bi radi romali takrat, ko imajo otroci počitnice. Toda po-

Za Veliko noč 1981

VELIKO SLOVENSKO ROMANJE V=LURD

iz Sev. Porenja in Vestfalske

Rojaki!

Vsaj enkrat v življenju v Lurd!

letne so že rezervirane za najnejše zadeve. Zato smo najprej mislili na jesenske, pa so žal že izven sezone. Najlepših programov ni več in tudi zelo ceneni samopostrežni moteli so že zaprti. Prvomajske in binokostne pa so prekratke.

Drugo leto bo Velika noč šele 19. aprila — kakor nalašč za nas. Zato smo se odločili za en teden v šolskih velikonočnih počitnicah 1981.

Kar za ves teden?

Kdor je že bil v Lurdu, vé, da je še en teden premalo: tri dni potrebujemo za potovanje (1700 km), ostanejo nam samo štirje romarski dnevi kot minimum od minimuma. Udeležiti se moramo slavnostnih procesij z bolniki, z lučkami pri votlini, ogledati si vse muzeje, razstavišča, panorame itd.

En dan je za oddih in nakupovanje spominčkov, pa še kratek izlet v okolico — in predvideni čas našega romanja je tako rekoč pri kraju: že se je treba napotiti proti domu!

Kako bomo potovali?

S tremi avtobusi: prvi s področja Oberhausen-Moers, drugi iz Altenssna in tretji iz Hildna. Na vsakem naj bi bil pristojni slovenski duhov-

KREFELD pri Düsseldorfu: Sv. Miklavž ni lani obdaroval le otrok, temveč med drugim tudi naše pridne mamice — tu na sliki izroča dar ge. Anici Božičević iz Krefelda.

Ko je Franc Šega popeljal pred oltar cerkve sv. Konrada v Stuttgartu svojo nevesto Marico Raspudič, ga je spremljalo veliko prijateljev.

nik. Zato je najbolje, da se čimprej prijavite pri svojem duhovniku. Za naše izredno poceni romanje bo namreč vladalo veliko zanimanje.

Poceni? Vožnja bo stala le okrog 100 DM, ostalo 100 DM; cenejše sploh ne more biti! Lurška Mati božja naj blagoslavlja vašo odločitev!

STUTTART-okolica

Veselja še in še: Na pustno prireditev v Esslingenu v nedeljo, 10. februarja, je prišlo okrog 500 naših rojakov. Tako je bila dvorana tudi to pot polna veselih obrazov. Bilo je pravo družinsko srečanje in med udeleženci si naštel nad 50 otrok, ki jim je bila dvorana hkrati v najlepše igrišče.

Spored je bil pester: nastopil je moški zbor »Domači zvon«, igrali smo tombolo in se kosali v zabavnih igrah, domače melodije so se dvigale od posameznih omizij in tudi vsa dvorana je zapela; za ples je igral kvintet »Veselih fantov« v Avenikovih zasedbi; udeleženci so pridno segali po domačih klobasah, cenениh pijačah in pustnih krofih, od katerih jih je 300 izginilo, kot bi pihnil. Zakaj se tudi ne bi pulil zanje, ko si jih dobil po 50 pfenigov!

Na prireditvi je bilo tudi precej mask, od katerih smo dve najlepši nagradili: ruskega medveda in angleškega lorda. »Na taka srečanja nas morate večkrat povabiti,« je bila enodušna želja rojakov, ko so se ob poznih večernih urah poslavljali.

Družabni večer v Schwäbisch Gmündu: Na pustno soboto se je tudi v Schwäbisch Gmündu nekaj zganilo. Rojaki iz mesta in okoliških krajev, 60 po številu, so se zbrali v gostilniškem lokalu k pustnemu rajanju. Ob petju domačih melodij se je veselo razpoloženje še stopnjevalo do poznih nočnih ur.

Gospa Bajtova je dobro ukrenila, da je ta večer organizirala, in priznanje tudi hčerki Majdi za lepo napisana vabila. Tako upamo, da ta večer v Schwäbisch Gmündu ni bil zadnji. Kjer je smisel za našo stvar in dobra volja, se dá tudi kaj narediti!

Čestitke k poroki: Šega Francu iz Sodražice in Raspudič Mari iz Dobrega Sela, ki sta šla pred oltar v cerkvi sv. Konrada v Stuttgartu, iskreno čestitamo s željo, da bi doživela na skupni življenjski poti veliko sreče in veselja!

Čestitke h krstu: V Böblingenu Vračko Janezu in Ratki h krstu hčerkice Tine.

Žalostna pot v domovino: V Urbachu je 5. februarja zadela srčna kap našega delavca Barbarič Jožefa iz Budincev v Prekmurju. Bil je na mestu mrtev. Pokojni je zapustil ta svet v 38. letu starosti v veliko žalost soproge in dveh otrok kakor tudi delavnih kolegov.

Njegovo truplo so prepeljali v domovino, kjer bo počivalo na pokopališču v Budincih. — Vsem, ki jih je ta smrt prizadela, naše iskreno sožalje!

Pri Bajčevih v Hürbenu v Nemčiji se pretaka primorska in štajerska kri. Mož Mihael je navdušen čebelar, žena Frančiška, ki prihaja iz vinorodnih krajev, pa ga je navdušila tudi za zlato kapljico. Ko je praznovala svojo 50-letnico, je bila na mizi domača vinska kapljica in praznična torta je dišala po domačem medu. Praznovanje je bilo v lastni hiši, ki je verjetno prva slovenskih hiš v Nemčiji, ki jo lahko ogrevajo s sončno energijo.

Grobelnikova družina v Stuttgartu je slovesno praznovala god svojega očeta Blaža, ki je prišel v Nemčijo l. 1964 iz Skomarja na Štajerskem. Otroci so prihajali polagoma za starši v Nemčijo. Očetova zavzetost in materina skrb sta vseh pet pripeljala do kruha. Od leve na desno: Milan, Marjan, Sabina, Miroslav, Bogoljub.

MÜNCHEN

Ko pišemo to poročilo, se pripravljamo z vso paro na *materinski dan*: ne le, da otroški vrtec in šolski otroci ob sobotah popoldne ponavljajo verze in pesmi, da punčki ponavljata na piščal narodno melodijo, da skušajo tri druge deklice ujeti soglasje na treh melodikah,

Del naših 26 letošnjih šolarjev v Münchnu...

da se dva brata doma vadita na trobenti, marveč je v našem župnišču tudi med tednom vse živo: šivilja kroji pisane oblekice, cvete in prašnike za »cvetke«, »mojster« barva kuliso notranjske pokrajine pod Snežnikom, mizar teše celostensko okno, električar izdeluje napeljavo za dva reflektorja, igralci se urijo v dramskem prizoru, pevski zbor nedeljnikov ponavlja tri pesmi, dekliški kvartet se uči svojo melodijo. Večina nastopajočih je dobila s seboj na dom kasete s posnetimi besedili in melodijami; tako se lahko vsakdo vadi tudi doma. Iz vse te živčnosti diha ena sama želja: da bi namreč našim mamam povedali, da jih imamo res radi. Saj je ta ljubezen tako človeška, tako krščanska!

Seveda smo tudi v polnih pripravah na *škofovo mašo* v prvi polovici maja: s poukom in vzgojo pripravljamo prvoobhajance in birmance, ki bodo prejeli po škofovih rokah vsak svoj zakrament. Tudi že

načrtujemo oblikovanje škofove maše in morebitno srečanje prvoobhajancev in birmancev, župniškega sveta in narodnih noš ter pevcev s škofofom po maši.

Sicer pa se zadnje čase razvija življenje naše župnije zlasti okrog dvojega: *maš* in *šole*.

Poleg rednih nedeljskih *maš* imamo še *maše* na odpravljeni praznike in na prve petke v župnijski kapeli, pripravljamo cvetno nedeljo z

... in del naše letošnje male šole

butaricami in oljkami, velikonočne obrede, blagoslov jedi, mašo na veliko noč. V postu molimo pred mašo križev pot, med njo pa pojemo nove postne pesmi, ki smo se jih naučili na posebnih pevskih vajah.

Glede šole je treba povedati, da smo morali — čeprav z zelo težkim srcem — odkloniti nove šolarje, ker imamo že sedaj preveč prijav in premalo učnih moči in prostora. Otroci, ki hodijo k nam v šolo, dobijo menda res vse, kar jim je v tem obsegu moč nuditi. Če starši s šolo sodelujejo in z otroki šolsko snov predelujejo, je uspeh viden. Poleg vsega je dobro, da otrokom doma priznajo spričevala tujejezične šole, če le znajo slovenščine vsaj za silo. Slovenščino »vsaj za silo« jim pa naša šola da, po mnenju marsikoga precej več kot razni drugi tečaji.

Stik z našimi ljudmi skušamo vzdrževati predvsem tudi prek tiska: Naše luči, ki je razpošljemo od tu vsak mesec po 800, Družine, Ognjišča in Mavrice, ter prek obiskov po družinah, skupnih domovih, bolnicah in ječah. Razume se, da je ljudi v župniji, ki obsega vso münchensko nadškofijo, pa poleg tega še dele passauske, le težko osebno doseči.

WALDKRAIBURG

Močno nas je presenetila 12. decembra *smrt* našega dobrega 58-letnega rojaka g. *Valentina Maka*.

Še poleti smo ga srečali na njegovem domu živahnega in polnega življenjskih sil. Res je, da je moral med zadnjo vojno ogromno pretrpeti in da mu je to trpljenje zarezalo svoje poteze v obraz, a kljub temu nas je novica o njegovi smrti zaradi možganske kapi povsem iznenadila: ob njegovi življenjski energiji ni tega nihče pričakoval.

G. Mak je bil rojen na Bizeljskem. Leta 1943 so ga Nemci skupaj z domačimi preselili v Nemčijo. Moral je v nemško vojsko, s tem pa na bojevanje po vsej Evropi. Leta 1953 se je poročil s prijazno in dobro Marijo Vogrinec iz Laškega. V zakonu sta se jima rodili dve hčeri. Leta 1963 je prišel v ZR Nemčijo. Tu je postavil lepo hišo za družino

Pok. g. Valentin Mak iz Waldkraiburga

in mirno ter srečno živel. V slovenski srenji je bil znan kot skromen, uslužen človek in vedno dobre volje.

Naj mu Bog povrne za vse dobro, ki ga je v življenju svoji družini in drugim naredil, in tega ni bilo malo! Družini pa naše iskreno sožalje!

švedska

VÄSTEROS

Veličastna stolnica je v okras Västerosa, starodavnega mesta, ki se že od začetka 12. stoletja ponaša s škofijskim sedežem. Razgibana arhitektura mesta kaže, kako so ljudje različnih generacij vtisnili kraju svoj pečat. Zanimiv je mestni grb z začetnicama »AM« (Ave Maria) ter rožo, ki predstavlja Devico Marijo. Poteka iz leta 1291 in govori o tem, kako so nekaj v tem mestu častili Marijo.

V tem kraju in v bližnjem *Hallstahammarju* ter *Surahammarju* živi nekaj Slovencev. Večkrat je slišati: »Ni nas ravno veliko, a žal se še ti vsi ne poznamo med seboj!« Navsezadnje ni tako pomembno, koliko naših rojakov je kje. Važno je, kako se tisti, ki so, znajdejo v novem

okolju. Vsakega, ki nekako utone v brezimnosti, je škoda. Tako kot so ljudje, ki so nekaj živeli tu, vtisnili mestu svojo podobo, naj bi se v mestu poznalo, da tod žive naši ljudje.

Västeros se ponaša tudi z lepo katoliško cerkvijo in urejenim župnijskim središčem. Prav v utrupu življenja te župnije se odraža, kakšno izročilo prinašajo vanjo verniki, ki ji pripadajo. V župniji se vedno kaj dogaja. Pred kratkim so imeli zahvalno službo božjo skupaj z dosedanjim župnikom p. Augustom Adelkampom. Veliko truda je vložil tako v gradnjo nove cerkve, župnišča in Dóma za ostarele kakor tudi v vodenje urejenega dušnega pastirstva. Novi župnik p. Heinz W. Feussner je že spoznal več slovenskih družin, zlasti otrok, saj več čnoma pridno hodijo k verouku. S posebnim navdušenjem vedó nekateri povedati, kako so se s taborjenjem in duhovnimi vajami pripravljali na prvo obhajilo in birmo. Zdaj za zimske počitnice so šli prvoobhajanci za tri dni v Korsnäs blizu Faluna.

V soboto, 23. februarja, smo se zbrali k *slovenski maši*. Najbolj pridni so bili iz *Köpinga*, a to ne samo zato, ker so prišli najbolj daleč — 32 km, ampak tudi zato, ker jih je bilo od tam največ.

Prihodnjič bo *slovenska maša* v bližnjem Västerosu v nedeljo, 27. aprila ob 4. uri popoldne. Pričakujemo, da bodo takrat tudi bližnji prišli v večjem številu.

GÖTEBORG

2. februarja je bila v Göteborgu *krščena* Ana-Kristina. Tako je bila staršema Ivanu in Mariji Željko zaupana luč vere ravno na svečnico, na praznik, ki nam s svojim bogoslužjem pripoveduje o tem, da je Jezus postavljen za luč v razsvetljenje vseh narodov.

16. januarja smo se v *Starrkärru* pri Göteborgu zbrali k *pogrebu* Severina Urbančiča. Doma je bil iz Goriških Brd, kjer je bil rojen 22. decembra 1926. Pred 15 leti je prišel na Švedsko in se zaposlil v tovarni baterij TODOR v Nolu. Že pred dvema letoma je zbolel za

kostnim rakom, zaradi česar je veli-ko trpel proti koncu svojega življe-nja. Na pogrebu je bilo več naših rojakov, ki živé v Nolu, ter drugi so-sedje in sodelavci. Opaziti je bilo, kako nas je sočustvovanje z doma-čimi in molitev za rajnega poveza-lo, da smo se ljudje, ki prihajamo iz različnih krajev, počutili blizu drug drugemu.

Ob bližajočih se velikonočnih praznikih želiva vsem rojakom, naj luč vstalega Kristusa ožari njihovo življenje z veseljem!

Vaša duhovnika
Jože in Jože

Dragi prijatelj!

Da sedaj sam potujem po juž-nem delu Švedske, to že veš. Če je vreme lepo, so ti predeli zelo zani-mivi in zato ni čudno, če se kje ma-lo dlje zadržim. Pa ne namerno. Vseh poti še ne poznam, kaj šele ulice po raznih mestih. Moral bi me videti, kako sem iskal zaželeno cer-kev v *Malmöju*! Vse druge sem na-šel, samo prave ne. Ulice so preveč podobne ena drugi, da bi se mogel držati navodil sobrata Jožeta.

Pa sem vseeno prišel še pravo-časno k maši. Božje ljudstvo je po-tem še bolj sodelovalo s petjem in molitvijo. Le po maši so prišli k meni in povedali, da sem začeljal same neznane jim pesmi. Jaz pa sem bil prepričan, da poje z mano vsa cerkev. Pa ni, so rekli, le tako močno odmeva, ker je cerkev tako zidana. No, sem dejal, se bomo drugič pa kakšno pesmico naučili. Predlog je bil sprejet.

V *Halmstad* rad zavijem, ker ga najboljše poznam in ker so mi rekli, da se bom tja kmalu preselil, da bi lažje obiskoval svoje južno področ-je.

Nedaleč stran je *Oskarström*. Tja sem šel 16. februarja, da bi pospre-mil k počitku *pokojnega Jožeta Kri-ža*. Bil je med prvimi, ki je pred dol-gimi leti prišel na Švedsko, da bi svojim lahko prislužil boljši kruh. Trdo delo in skrbi so spodbopale njegovo življenjsko moč. Poslovil se je tiho v misli na svojo pravo domovino.

Na kratko je njegovo trdo in tež-ko življenje opisal prijatelj iz Halm-

Pokojni Jože Križ iz Oskarströma; rojen 20. 3. 1913, umrl 9. 2. 1980.

stada. Veliko slovenskih prijateljev je prišlo k pogrebu, saj vsi vemo, da se drug od drugega poslavljamo kot kristjani, prijatelji. Počival bo na lepem pokopališču v Oskarströ-mu, kamor ga bodo lahko hodili obiskovat in molit za njega vsi nje-govi: žena, otroci, vnuki in prijatelji. Ob grobu smo molili, da bi se mo-gli nekoč v veselju srečati tudi mi s pokojnim ob Kristusu.

Naslednjo nedeljo pa sem šel zo-pet v *Olofström*. Kraji tam okrog so tako prijetni. To sem seveda vedel, vedel pa sem tudi to, da nimam prevoza za to smer. S sobratom Jo-žetom si avto zaenkrat še »deliva«.

Ko sem koval skupaj različne vla-ke (petkrat bi moral presesti!), mi je prišel na pomoč sosed Martin Zavec. Vesel sem bil njegove pri-pravljenosti za dobro delo. Sam se kmalu seli v domovino in vé, kako težko je, če nimaš prevoza. Cesta je bila zelo ledena in parkrat sva poskušala s »plesnimi vajami«, pa sva ugotovila, da za to reč nisva preveč navdušena.

Vse se je, hvala Bogu, srečno končalo, le bala sva se, da ne bi zamudila. Prišla pa sva točno ob 11. uri k slovenski maši.

»Samo toliko nas bo?« sem vpra-šal, ko sem preštel do dvanajst.

»Slaba pot je,« so mi zaupali, »in

tisti, ki imajo 20, 30 in še več km, si ne upajo na pot.«

Kasneje pa mi je moj voznik Mar-tin zaupal, da sva midva samo v eno smer naredila 335 km. Vseeno je bilo lepo pri tem srečanju, saj nas je Kristus pri najsvetejši daritvi povezal v eno. Molili smo drug za drugega in tudi za tiste, ki niso mo-gli priti (nekateri so morali delati).

Po okusnem kosilu pri slovensko-švedski družini sva se s sosedom Martinom kar nerada ločila od pri-jaznega Olofströma in krenila po isti poti nazaj.

Prav lep pozdrav!

Jože Bratkovič

slovinci ob meji

KOROŠKA — V Tinjaškem domu se je vršil seminar Katoliške medijske akademije, kjer so obravnavali tudi vprašanja koroških Slovencev. — V Slomškovem domu v Celovcu so se vršili od 14. do 16. II. Koroški kulturni dnevi. Predmet predavanj je bila predšolska vzgoja otrok. — V Tinjaškem domu so se vršile duhovne vaje za sedmošolce, katerih se je udeležilo 15 dijakov in dijakinj. — Kulturni dom, ki ga zida v Št. Primožu SPD »Danica«, bo kmalu zgrajen. Ker so stroški visoki, iščejo novih dobrotnikov. — Športno društvo v Selah je 9. februarja praznovalo 20-letnico delovanja. Društvo ima smučski, nogometni in na-

naša luč
je danes
najbolj
informativni
slovenski list
doma in
na tujem

miznoteniški odsek. — »Beli orli« športnega društva Zahomec na Zilji so na turneji naraščaja zasedli vsa prva mesta. Tekme so se vršile na skakalnici v Feldkirchnu. — Predstavniki gradiščanskega Hrvaškega akademškega kluba so bili na obisku v Celovcu, kjer so obravnavali skupna narodnostna vprašanja. — Krščanska kulturna zveza v Celovcu je priredila 9. marca osrednji koncert pod naslovom »Koroška poje«. Nastopili so tokrat otroški, ženski, moški in mešani zbori iz Podjune. Vseh skupaj je bilo 26. — Delegacija Narodnega sveta koroških Slovencev je v februarju obiskala predstavnike vseh treh v parlamentu zastopanih političnih strank na Dunaju. Pogovori so bili konstruktivni, pač pa je bila reakcija na Koroškem zelo živčna, posebno v socialističnem glasilu »Kärntner Tageszeitung«. — Koroška deželna tiskovna služba pravi, da na Koroškem v 81 ljudskih šolah poučujejo slovenščino. V glavnih šolah je na izbiro angleščina ali slovenščina kot obvezni predmet. 307 učiteljev poučuje slovenščino. Razen enega imajo vsi izpit iz slovenskega jezika. — 10. februarja je bilo v Tinjah srečanje slovenskih koroških otrok. Udeležilo se ga je 40 otrok.

GORIŠKA — Slovenska župnija sv. Ivana v Gorici je organizirala mali teološki tečaj pod naslovom »Živeti za smrt«. Predavanja so se vršila skozi šest sred. Predavali so profesorji z ljubljanske teološke fakultete. — Dramski odsek Prosvetnega društva »Štandrež« je pripravil burko »Strogo zaupno«. — Na povabilo Zveze slov. katoliške prosvete so gostovali v Katoliškem domu v Gorici igralci iz Globasnice na Koroškem. Zaigrali so dramo Vladimirja Levstika »Kastelka«. — »Fantje iz pod Grmade« so obiskali februarja Slovensko skupino v Rimu in ji priredili koncert. — Na povabilo goriškega SKPD »Mirko Filej« je gostoval v Atmovski palači ljubljanski baročni trio, ki je zelo dobro uspel. — Novi slovenski metropolit dr. Alojzij Šuštar je dan po imenovanju predaval na teološkem tečaju v Gorici. Dan kasneje pa je imel duhovno obnovo za slovenske duhovnike v goriški nadškofiji.

TRŽAŠKA — Otroci iz župnije sv. Jakoba so pripravili pustno zabavo v Marijinem domu v Trstu. — Ob »Dnevu kulture« je gostovala v Kul-

turnem domu v Trstu mariborska Opera. Predstavili so dvakrat Švarovo opero »Slovo od mladosti«. — Proti načrtu tržaške občine, ki hoče zgraditi na Kolonkovcu nove bloke, se upirajo kmetje lastniki, ki bodo z razlašanjem izgubili svoje kmetije. — Slovenska prosveta in Društvo slov. izobražencev je v Peterlinovi dvorani pripravila osrednjo Prešernovo proslavo na Tržaškem. Tudi druga kulturna društva in šole na Tržaškem so priredile posebne Prešernove proslave. — Slovenski duhovniki na Tržaškem so v postu spet organizirali tečaj za pripravo na krščanski zakon. Tečaj se je vršil v Marijanišču na Opčinah.

slovinci po svetu

AVSTRALIJA — Kakor v ZDA morajo tudi v Avstraliji verniki sami podpirati svoje krajevne Cerkve. Tako so o Božiču verniki na melbournskem področju v 387 kuvertah darovali 4095 avstralskih dolarjev v ta namen. — V Geelongu je bil ustanovljen poseben šolski odbor, ki bo odgovoren za slovensko šolo. Prostore za pouk daje tamkajšnje slovensko društvo. — Čez božične praznike je pomagal slovenskim misijonarjem tudi dr. Mikula, ki je priletel iz mrzle Avstrije v toplo Avstralijo. Prav tako je pomagal župnik iz Št. Janža pri Velenju Anton Krašovec, ki se mudi pri sorodnikih v Melbourneu.

ZDA — Med duhovniškimi kandidati clevelandske nadškofije za leto 1980, ki jih je 14, so kar trije Slovenci: Jožef Fortuna, Viljem Jerše in Mihael Troha. — Ko se je papež Janez Pavel II. mudil v New Yorku, je zanj kahal po priporočilu newyorškega kardinala slovenski rojak Karel Skrinar, ki je po rodu iz Sežane na Primorskem. — Frančiškani v Lemontu izdajajo že desetletja mesečnik »Ave Maria«. Tiskovna kriza ter umiranje starih naročnikov, sta začela ogrožati tudi ta mesečnik. Leta 1973 je imel okrog 3000 naročnikov, lani le še 2248. — Newyorške Slovence je zelo vznemirila vest, da mislijo lemontski frančiškani ukiniti župnijo sv. Cirila in Metoda v New Yorku. Sedanji župnik je z junijem odpoklican, drugega duhovnika ne mislijo poslati. Ali

se frančiškansko vodstvo v Lemontu zaveda, kakšen usoden korak bo s tem napravilo? — Pri župniji sv. Štefana v Chicagu so izvolili 12-članski cerkveni odbor, ki bo moral skrbeti, da se ta slovenska župnija ohrani. — 27. januarja je priredila slovenska župnija Marije Vnebovzete kosilo v prid tamkajšnji slovenski šoli. — V svetoštetfanski dvorani je društvo »Slovenija« priredilo uspelo pustno zabavo. Igral je orkester Janeza Arka. — Slovenci v Jolietu nameravajo postaviti Slovenski dom, ki naj bi poživil slovensko življenje in ga ohranjal. — V Chicagu je bila ustanovljena nova slovenska organizacija, ki si je postavila za cilj graditev kulturnega doma z dvorano, v kateri naj bi bilo prostora za 400 sedežev. — Slovenske kulturne skupine ne pozabijo rojakov, ki živijo v Slovenskem domu za ostarele v Clevelandu. Za konec leta so jih obiskali tudi »Fantje na vasi« in jim prepevali lepe naše pesmi. Po Novem letu jih je obiskal in prepeval Mladinski pevski zbor, ki ga sestavljajo otroci tretjega rodu, pa znajo lepo slovensko zapeti.

KANADA — »Koroški večer«, ki so ga priredili rojaki v Novem Torontu (župnija Brezmadežne) je skupaj s posebnimi darovi prinesel znesek 6605 dolarjev. Denar je namenjen podpiranju Mohorjevih dijaških domov v Celovcu. — Škof dr. Alojzij Ambrožič je 11. novembra slovesno umestil g. Jožefa Mejača za novega župnika na župniji Marije Pomagaj v Torontu. — S slovesno mašo škofa dr. Ambrožiča so 23. decembra zaključili praznovanje srebrnega jubileja župnije Marije Pomagaj v Torontu. Po maši je bila v dvorani zaključna akademija in pogostitev. — Ob koncu leta podeljuje slovenska župnijska Posojilnica in hranilnica v Torontu letno nagrado. Za leto 1979 je dobil to nagrado narodni delegat slov. izseljenskih duhovnikov v Franciji, g. Ignacij Čretnik. Nagrada mu je bila podeljena za delo med Slovenci v Franciji in posebej še ob ustanovitvi Slovenskega verskega središča v Parizu. — Župnijsko letovišče je tudi v zimskem času delovalo. Mladina je imela priložnost za drsanje na obeh bazenih, za smučanje in sankanje. Na pustno nedeljo so priredili tudi pustno zabavo. — V letu 1980 praznuje župnija Marije Brezmadežne v Novem Torontu 20-letnico delova-

nja. — Misijonski krožek zupnije Marije Pomagaj je v letu 1979 nabral 10.362 dolarjev. Razen 400 dolarjev je bil ves denar poslan slovenskim misijonarjem po svetu. — Župnijska kronika slovenskega misijona sv. Vladimira v Montrealu izkazuje za leto 1979 13 krstov, 4 poroke in en pogreb. 9 otrok je prejele prvo obhajilo in 14 je bilo birmancev. — Dom ostarelih »Lipa« je trenutno največja skrb kanadskih Slovencev. Od 330 tisoč potrebnih dolarjev je bilo v letu 1979 nabranih 185.000. Treba bo nabrati še 145.000. — Mesečnik »Božja beseda«, ki ga izdajajo slovenski lazariisti v Kanadi, ima okrog 1400 naročnikov v Kanadi. Če računamo, da je samo na področju Toronta čez 5000 Slovencev, je število prenizko

in kaže, da kanadski Slovenci niso preveč navdušeni bralci.

ARGENTINA — Abiturienti Slovenskega srednješolskega tečaja v Slovenski hiši in v Slovenski vasi v Buenos Airesu so letovali v Bariločah. 36 jih je bilo. Naredili so veliko izletov in nekateri od njih prvič videli sneg. — V nedeljo, 24. februarja, se je vršila na Slovenski pristavi v Castelarju 12. tombola. — Šolski odsek »Zedinjene Slovenije« je priredil v Slovenski hiši v Buenos Airesu študijski dan. — Janez Flerš iz Bariloč je bil edini Slovenec, ki je tekmoval na zimskih olimpijskih igrah v Lake Placidu v smuku. Bratje Matjaž, Marko in Martin Jerman so tekmovali v teku, seveda vsi v argentinski reprezentanci.

(nadaljevanje s 13. strani)

v Zvezni republiki Nemčiji. Leta 1978 se je v domovino vrnilo nekaj več kot 18 tisoč delavcev, v Slovenijo pa le 1325 delavcev.

Kaj pravzaprav zavira vračanje naših delavcev v domovino?

Doma je treba marsikdaj položiti roko na srce in priznati, da marsikje nismo prišli dosti dlje od načrtov. Doma tistemu delavcu, ki se je vrnil, niso vedno mogli ali pa znali ponuditi tistega, kar so mu pred tem obljubljali. Nepričnanje in omalovaževanje v tujini pridobljenega znanja in kvalifikacij, neelastični carinski in drugi predpisi (zlasti na področju obrti), ponujanje prostih delovnih mest zgolj v tretjestopnjih dejavnostih in podobno, prav gotovo niso spodbudno vplivali na tiste, ki bi se sicer radi vrnili. V marsikateri delovni organizaciji so »dvignili nos«, češ, kaj se nam ponujate sedaj, ko gre dobro, pustili pa ste nas tedaj, ko je škripalo na vseh koncih. Pri tem pa v Sloveniji marsikakšna gospodarska panoga potrebuje nove delovne roke in glave, še zlasti tiste, v katerih je kaj znanja.

Čas je prav gotovo največji sovražnik, saj je dolžina bivanja v tujini v obratnem sorazmerju z željo po vrnitvi v domovino. V nekaj letih si je veliko število delavcev na tujih tleh ustvarilo tak družbeni in ekonomski položaj, ki jim pravzaprav otežkoča ali vsaj zavira vrnitev. Značilno je tudi to, da se najtežje odločajo za povratek v domovino prav visoko izobraženi in strokovno usposobljeni delavci, torej tisti, katerih znanje še kako potrebujemo in smo vanje pred leti vložili tudi velik družbeni kapital.

Ob tem je nujno, da vprašanju naših delavcev v tujini damo vso politično težo in ne zgolj ekonomsko (čeprav je ekonomski dejavnik tisti, ki podaljšuje bivanje v tujini in ovira vračanje domov).

Delo, Ljubljana, 14. 2. 80/4.

● OPOMBA NAŠE LUČI:

Ob obravnavanju vzrokov, zakaj zdomci nočejo z Zahoda domov, ne kaže nojevsko zakopati glave v pesek. Recimo rajši bobu bob in popu pop! Zares dvomimo, da bi gornji stavek »... čeprav je ekonomski dejavnik tisti, ki podaljšuje bivanje v tujini in ovira vračanje domov« odgovarjal resnici. Roko na srce! Zdomce ovira pri vračanju domov tudi (nekatero predvsem) nedemokratska družbena ureditev v Sloveniji; na Zahodu so pač okusili demokracijo, to je pa kakor nalezljiva bolezen, ki se je je težko otresti. Kaj ni zanimiva člankarjeva ugotovitev: »Značilno je tudi to, da se najtežje odločajo za povratek v do-

sedanji slovenski trenutek

Marsikakšnega bralca NAŠE LUČI je najbrž začudilo, da se je SEDANJI SLOVENSKI TRENUTEK v zadnji številki končal brez pravega konca. Nič čudnega: pomotoma je na koncu izpadla opomba *bo še*. Za to pomoto se opravičujemo in nadaljujemo to razmišljanje:

Lanskega 17. decembra se je na konferenci SZDL v Ljubljani sprijel Ribičič z zahtevami nekaterih slovenskih katoličanov iz zadnjega časa in omenjene kritike imenoval »posamezne jastrebe«.

Tri dni kasneje se je z »jastrebic« soočil še republiški sekretar za notranje zadeve Janez Zemljarič. Med drugim je rekel: »V zadnjem obdobju se je znotraj rimsko katoliške cerkve na Slovenskem ekspanzirala in razvila širša aktivnost manjša skupina teologov in nekaterih drugih posameznikov. Ta krog napada v imenu nekih posebnih verskih pravic marksizem kot ideološko osnovo našega družbenega razvoja, našo ustavno ureditev, vlogo zveze komunistov, vsebino in smotre našega vzgojno-izobraževalnega dela in duhovnike, ki sprejemajo socialistično samoupravno ureditev. Terjajo vključitev verskega pouka v šole in odprtje javnih informacijskih sredstev, zlasti televizije, za versko delovanje. Sledeč politično zelo prozornim kampanjam o človeških pravicah na Zahodu govoričijo in pisarijo o nekakšni neenakopravnosti v javnem življenju pri nas.«

Kdor primerja zahteve posameznih katoličanov s tem, kar sta izjavila o njih Ribičič in Zemljarič, se zgrozi: kaj vse sta tadva v njih našla! Koliko polresnic, netočnosti, podtikanj, izmišljotin v njihovih izjavah!

Le kdo iz katoliškega tabora je npr. zahteval privilegije v šolskem si-

dragi bralci!

Ali še lahko dandanašnji govorimo, da je slovenska beseda »beseda praznika, petja in vriskanja«, kakor samo »velikonočno potrkanje«, da »zvezde pojo, kadar se na svoji svetli poti ustavijo ter se ozre na čudežno deželo pod seboj« in je »tisočzvočna umetnost — legijon besed, zvokov in oblik za češčenje enega samega nevidnega Boga« (Cankar)?

Nekaj se je moralo premakniti. Besede postajajo prazne, govori se spreminjajo v čudno glagolnost, kjer ni več življenja, ne sporočila, ne umetniške moči; beseda umira, izgublja dušo, zborovanja se spreminjajo v dolgočasni obred. Jezik pa je vprašanje naroda, njegovega zdravja in svobode.

Po tisočletnih mahinacijah nas utesnjujejo porabniške ovijalke. Vse je po meri prestiža, uspeha, koristi, položaja... Zeleni poganjki »babilonskega stolpa«. Istim besedam dajemo različne pomene. Besede, most sporazumevanj med ljudmi, postajajo vzrok nerazumevanj. Pomislimo na besede: svoboda, pravica, enakost, stvarnost, pluralizem, dialog, pravovernost.

Svoboda je lepa beseda, s čarobno in eksplozivno močjo. Nekdo lahko z njo iz ljudi naredi drhal, ustvari splošno zmedo, požene ljudi v rasne pokole.

Vrnimo besedam njihovo svetost. Za besedo mora stati značaj, osebnost, poštenost. Da za nas in naše ljudstvo ne bo izpraznjena tudi beseda »Bog«, kajti tedaj naj se Bog usmili naše duše — duše starcev! (Po DRUŽINI)

Lep pozdrav! Uredniki

movino prav visoko izobraženi in strokovno usposobljeni delavci? »Čim bolj razvito zavest ima nekdo, tem težje se odloči za vrnitev v nedemokracijo.

o

Predavanje, ki ga je imel član predsedstva Dolanc na seji CK 19. 2. O VPRAŠANJH MLADINE, je pokazalo nekaj novih kažipotov. Dolanc je kritiziral marksistično vzgojo na vseh stopnjah šole, jo označil za »birokratsko-religiozno« in izrazil mnenje, da ni mogoče mladine na ta način voditi do razumevanja zapletenih vprašanj, ki jih sedanji svet, življenje in graditev samoupravne družbe prinašajo s seboj. Kaj brž je posledica takšnega pouka neko splošno odklanjanje vsega.

Obenem z Dolančevo kritiko na drugem mestu na rovaš birokratskega delovanja režimske Mladinske zveze je moč razumeti Dolančeve ugotovitve o načinu svetovnonazorskega posiljevanja mladine kot priznanje, da povzročita mladina v Jugoslaviji režimu težave.

Frankfurter Allgemeine Zeitung, Frankfurt, 22. 2. 80/4.

o

ZAPRAVLJENA DIJAŠKA LETA — Spet smo doživeli barbarski napad na slovenski jezik. Založba »Džačko doba« — verjetno gre za polpismenega zasebnika — je začela iz Beograda po Sloveniji pošiljati reklamo za spominsko knjigo. Priznati moramo, da takšne spakedranščine, ki bi jo menda morali imeti za slovensčino, še nismo videli. Očitno je avtor prospekta zapravljala svoja dijaška leta za kaj drugega kot za slovenski jezik.

(Prospekt se glasi):

PRIJATELJSTVO IZ ŠOLSКИH KLOPI OSTANE ZA SMIRAJ V SPOMINARU

V tem ILUSTROVANOM SPOMINARJU v saki list je umetniški obdelan in oblikovan v crtežima po uzoru na stare spominarje, ampak po suvremenim rešenjima izdajatelja. CRTEŽI v njemu tako so rasporejeni da v sako po želji izbere ilustracijo za svoj tekst.

PRIJATELJSKI LIST veže v večinu spomina potpis razrednog starešine, profesora, staršev in najboljših prijateljica in prijatelja.

Pri prijateljskog lista posebej so dali listovi z ilustracijama za opit NAJMI-LIJE EKSKURZIJE, IZLETA IN LETOVANJA.

STARŠI, če prisrčno želite da razveselite svoje otroke i da im pomagate da im spomini iz šolskih dni ostanejo stalna verdnost za celo življenje spomnite stin SPOMENARJEM.

Če želite SPOMINAR da poročite potrebno je da u tej naružbenici napišete svoj točni naslov i da nam ga pošaljete. SPOMINARJ pošiljamo takoj v našem strošku a plaćate ga poštarju v priloženosti isporučanju.

NARUDŽBENICA

Tem sigurno naručujem SPOMINAR. V količini od komad po ceni od 60 din. Po enem uzorku.

Ime i prezime .....

Ulica i številka .....

Broj pošte i mesto .....

Delo, Ljubljana, 19. 2. 80/12.

o

LA CROIX:

SKLENJEN JE SPORAZUM MED EGS IN JUGOSLAVIJO

Evropska gospodarska skupnost in Jugoslavija sta sklenili nov sporazum o gospodarskem in trgovinskem sodelovanju. Evropa devetih s tem javno razglša svojo politično vzajemnost z Jugoslavijo po sovjetskem vpadu v Afganistan in Titovi bolezn.

Sporazum nudi jugoslovanskim kmetijskim in industrijskim proizvodom boljši dostop na trg devetih ter poleg tega denarno pomoč 1,2 milijarde frankov za dobo petih let.

Evropejci menijo, da naj bi ta sporazum znižal jugoslovanski dolg deželam Evropskega skupnega trga, ki trenutno presega dve milijardi dolarjev. Dejansko naj bi ta sporazum preusmeril jugoslovansko zunanjo trgovino od vzhodnih dežel k zahodnim, saj se je 1978 jugoslovanski izvoz dvignil v dežele Comecona na 10 %, v EGS pa le na 4 %.

Deveteri, ki sprejemajo 23 % jugoslovanskega izvoza, so znatno zmanjšali carino za jugoslovansko vino, govedino in tobak. Istočasno so okrepili znanstveno in tehnično sodelovanje z Jugoslavijo, posebno na področju kmetijstva in pridobivanja pogonske sile.

La Croix, Pariz, 26. feb. 80/6.

LE FIGARO:

CARTER PONOVO ZATRJUJE, DA BODO ZDA BEOGRAD PODPRLE

Na tiskovni konferenci 13. februarja je Carter dolgo razpravljaval o Jugoslaviji. Izjavil je: »Če nas bodo lepega dne prosili za kakršno koli pomoč jugoslovanskim narodom, bomo to prošnjo resno premislili in storili, kar bo v naših očeh najboljšje zanje in za nas.« Ne da bi natančneje pojasnil, kakšne ukrepe imajo ZDA v mislih, je dejal, da bodo ti »sorazmerni jugoslovanskim potrebam« in da jih bodo uresničili le »na izrecno prošnjo« Beograda.

Odgovorni v Jugoslaviji niso na te izjave uradno odgovorili. Menda jim je nerodno, da je bila izjava o podpori izrečena javno. Dejansko skušajo ohraniti podobo »nevezane« dežele in se hočejo izogniti celó videzu, da bi bili povezani s kakšnim »blokom«.

Le Figaro, Pariz, 15. feb. 80/1.

LE MONDE:

JUGOSLOVANI NAJ »ZATEGNEJO PASOVE«

Po 15. februarju imajo Jugoslovani neprijetno posebno pravico, da plačujejo v vsej Evropi najdražji bencin: liter navadnega goriva stane odslej 15 dinarjev (3,15 franka), superbencina pa 16 dinarjev (skoraj 3,50 franka). V prvem primeru znaša podražitev 20 %, v drugem 22 %. Do tega zvišanja je prišlo malo zatem, ko je vlada razglasila, da namerava letos znižati inflacijo na 17 % (lani je dosegla uradno 23 %).

Vlada poziva podjetja in občane, naj »zategnejo pasove«. Predvidevajo, da ne bo mogoče zadržati cen (17 % zvišanja na leto), če ne bo v nekaterih smereh takojšnjega preobrata. Samo v januarju so cene, odvisne od federacije, poskočile za 2,2 %; tiste, ki jih nadzorujejo republike, pa za 7,9 %. Leto se je torej slabo začelo.

Le Monde, Pariz, 22. feb. 80/5.

**naša luč
svobodni
glas
slovenskih
kristjanov**

stemu? Če so pa zahtevali odpravo načrtnega širjenja brezboštva po šolah, so se potegnili samo za prirojene pravice, ki jih ne sme nihče nikomur v imenu ničesar kratiti. Le kdo iz katoliškega tabora je po letu 1952 še kdaj zahteval vključitev verouka v slovenske šole? Zakaj se zahtevam po osnovnih človekovih pravicah tako brž in zlahka pritisne nalepka verske nestrpnosti? Kako je mogoče, da se upravičena zahteva po popravku Ustave, kjer ta omejuje človekove pravice z interesi nedemokratskega socializma, tako mirno navaja kot pot, po kateri naj bi dobila Cerkev v slovenski družbi posebne pravice? Zakaj naj bi bili skrajnejši tisti, ki zahtevajo za vse občane dostop do vseh služb in, če je pogoj za to članstvo ZK, pač tudi dopustitev vernih kot vernih v ZK? V imenu kakšne zgodovine si drzne kdo izpodbijati zasluge Korošca, Ehrlicha in Rožmana? Kaj gre res le za »govoričenje in pisarjenje o nekakšni neenakopravnosti«, če je za malone vse višje službe v Sloveniji danes potrebna moralno-politična kvalifikacija, z drugo besedo, rdeča knjižica?

Režim je posegel proti »skrajnejšem« že tudi po administrativnih ukrepih: 8. dec. 79 je naredila notranja uprava pri Križniku in Ošlaku hišno preiskavo. Poleg tega je postal Ošlak od 1. feb. 80 v mežiškem rudniku kopač rude.

Nekateri v Ljubljani vedo povedati, da sta nameravala Ribičič in

Kolman z administrativnimi ukrepi (s hišno preiskavo, ovadbo javnemu tožilcu in sodnim procesom) nastopiti proti »bandi štirih«, kakor v šali imenujejo štiri bogoslovne profesorje iz priloge Znamenja in klicaji, ki jo je na Križnikovo pobudo in pod njegovim uredništvom izdala Družina. Pravijo, da se je tej Ribičičevi in Kolmanovi nameri uprl nihče drug kot Janez Zemljarič, šef slovenske UDBe: menda je izjavil, da bi takšen postopek v mednarodni javnosti ugledu Jugoslavije prejšnik od koristil.

Prišlo je na dan, da so Ribičičeve obtožbe, češ da se pojavljajo »slovenske zastave brez zvezd«, neutemeljene: na proslavi »dneva republike« na bogoslovni fakulteti sploh ni bilo zastav, marveč so poleg Titovega portreta in jugoslovanskega grba viseli le okrasni trakovi, ki so ponazarjali pristno slovensko zastavo. Ribičičevo proticerkveno gonjo je ob spoznanju neutemeljenosti njegove obtožbe v nekem pogovoru obsodil celó Popit, predsednik KPS.

Proti štirim profesorjem iz priloge Družine je za kulisami še naprej rovaril predsednik verske komisije Kolman, ki mu v Ljubljani pravijo kar »partizanski škorenj«. Mahnil jo je v Beograd k vatikanskemu nunciju Cecchiniju, a je naletel. Zatožil je štiri profesorje, češ da s svojim pisanjem zastrupljajo dobre odnose med Cerkvijo in državo na Slovenskem. Nuncij je Kolmana sicer sprejel, dal pa mu je vedeti, da ni pripravljen sprejemati državnih pritožb na račun slovenskih katoličanov po tej poti. Nuncij se je pritožil na jugoslovansko zunanje ministristvo; to je nato poslalo Kolmanu ukor, ker ni upošteval redne diplomatske poti.

● V »verski boj« na Slovenskem se je spustil tudi znani partijski strokovnjak za verska vprašanja (in bivši idrijski ministrant) KERŠEVAN. V partijski Teoriji in praksi (79/10) je precej ostro napadel »nekatero razpravo iz zbornika predavanj s teološkega tečaja o aktualnih temah za študente in izobražence 1978—79 z naslovom ‚Duha ne

LA CROIX:

IN ČE PRIDE RDEČA ARMADA JUTRI V JUGOSLAVIJO?

Če napadejo Sovjeti Jugoslavijo... Ta misel se zdi nespametna, gotovo, in prizadeti sami se je niso pomišljali zanikati že ob prvem resnem strahu za Titovo zdravje, januarja. Rdeča armada naj bi napadla industrializirano, moderno, miroljubno deželo prav v srcu Evrope!

Kaj pa Madžarska in Češkoslovaška? Ti dve sta spadali k sovjetskemu bloku, medtem ko Jugoslavija ni vezana. A Afganistan tudi ni pripadal blokom...

Vendar ključni položaj Jugoslavije med blokoma, njena razgibana diplomacija, njeni dobri odnosi z vsem svetom? Ali bi ne bilo to prava vojna napoved? Vojna napoved komu? Beograd ni član nobene vojaške zveze, ki bi prišla to deželo branit.

Lahko zgradimo tole domnevo: Sovjeti hočejo dobiti nazaj Jugoslavijo, to privlačno žitnico, ki se jim je 1948 izmuznila. Tita ni več, pojavi se nekaj zmešanih narodnjakov iz vrst namišljenih jugoslovanskih komunistov ali »koninformistov«, ti »pokličejo« sovjetske brate. Oklopniki Rdeče armade so takoj tu s severa, kjer so se odcepili od štirih divizij, ki so od 1957 »začasno« na Madžarskem.

Vojvodinska ravnina je neubranljiva. Beograd leži 100 km od meje. Gre za bliskovito vojno, ki mora uspeti v nekaj urah, preden obkolijo druge divizije Zagreb, Ljubljano, Sarajevo, Titograd, Prištino, čete iz Bolgarije pa Skopje.

Predstavljajmo si, kako bi šlo potem naprej. Lutkovna delavska vlada, slamnati »rešitelj« pridobitev socialistične revolucije (ki jih je ogrožal imperializem), se zahvali Sovjetom za njihovo »bratsko pomoč«, nato očisti partijo in državo protirevolucionarnih in protisocialističnih sil, ki so se tja vrinile, pogosto s pomočjo CIA (državne obveščevalne službe ZDA).

Ameriško in angleško hudovanje. Omahovanje Zahoda. Potem deževanje obsodb v OZN, vseprek. Bojkot olimpijskih iger kajpada. In potem? Kdo lahko zagotovo reče, da bo šel svet umirat za Beograd?

Takšne igre Jugoslovani nočejo. Zato so se odločili pred 12 leti, naslednji dan po sovjetskem napadu Češkoslovaške, za ustvaritev izvirne »splošne ljudske obrambe«.

La Croix, Pariz, 15. feb. 80/3.

ugašajte« in nekatere »razprave v jugoslovanski katoliški publicistiki ob izidu knjige Tode Kurtovića« Cerkev in religija v socialistični samoupravni družbi. Tem razpravam očita Kerševan »udarna gesla in bojevito držo«. Kerševanovo besedilo je v skrajšani obliki objavilo tudi Delo (22. dec. 79).

Kerševan se je v reviji Naši razgledi (14. dec. 79) obširno lotil tudi priloge Družine. Štirim profesorjem je očital, da so preveč očitno zamenjali »temeljno naravnost učbenika, ki vendarle strpno, neenostransko obravnava vprašanja v zvezi z religijo, usmerja k sožitju med verujočimi in neverujočimi«.

● V slovenski matični prostor je moral — saj je šlo za utišanje katoliškega glasu — poseči tudi MESSNER, profesor na Slovenski gimnaziji v Celovcu, ki se je sam predstavil kot »po vzgoji mladih let (še zmeraj) kristjan, po družbenopolitični usmeritvi komunist«. V Ljubljanskem dnevniku (10. jan. 80) je grobo napadel prof. Rodeta zaradi njegovega pogovora s celovško Kleine Zeitung. Prof. Rode gotovo ni poznal protislovenske usmerjenosti tega celovškega časopisa, zato se je z njim pogovarjal. To je bil pa pri tem tudi edini njegov »greh«. Vsebinsko — v pogovoru je razpravljaval o drugorzrednosti sloven-

Stari grad v Mirni na Dolenjskem

skih katoličanov v matičnem prostoru — mu ni mogoče v ničemer ugovarjati. Dokaz za to je tudi dejstvo, da Ljubljanski dnevnik Rodetovega pogovora ni objavil, češ da to ni »v njihovi navadi«. Sprašujemo se, zakaj se ni Ljubljanski dnevnik v tem primeru držal Ribičičevega navodila (od 17. dec. 79), da je treba vsako »napisano protiustavno besedo« takoj in brez prikrievanja posredovati »presoji naše javnosti«.

● **HUJŠEGA PARTIJSKEGA MAŠČEVANJA** je slovenske katoličane, ki so se jeli v zadnjem času odločnejše potegovati za svobodo vere in Cerkve v Sloveniji, verjetno obvarovala Titova bolezen, ki sta se ji pridružili še nevarna afganistanska kriza in skoraj brezizhodni položaj jugoslovanskega gospodarstva. Režim si ni mogel privoščiti še dodatnega spopada s Cerkvijo, ki uživa v vsem narodu, celo pri mnogih komunistih, nesporen ugled. Zato se je režim za nekaj časa umaknil.

● Da bo pregled dogajanja v zadnjem času popoln, je treba omeniti tudi letošnji NOVOLETNI SPREJEM (9. jan.) režimske verske komisije za predstavnike verskih skupnosti v Ljubljani, čeprav smo o njem že poročali v zadnji številki med izrezki iz časopisov. Uradno je potekal sprejem v znamenju »miru — skupnega hotenja«, čeprav je bilo dejansko opaziti znatno ohlajitev v medsebojnih odnosih. Večina navzočih duhovnikov ni mogla razumeti, da se nadškof Pogačnik ni potegnil za štiri profesorje ljubljanskega bogoslovja, ob katere se je tedaj obregnil Kolman, in da je nadškof dejal, da »ves čas ni prišlo do nobenih administrativnih ukrepov... ali kaj podobnega zoper katerega duhovnika«, ko je vendar imel 8. dec. 79 Križnik hišno preiskavo in policijsko zasliševanje. Navzoči duhovniki so bili tudi mnenja, da se nadškof ni dolžan zahvaljevati nedemokratičnemu režimu za to, da ni trenutno nobenega duhovnika v ječi, pač pa, da se pred slehernikom odločno potegne za pravice vsakega človeka.

● V januarju je jela PARTIJA slovensko CERKEV dobesedno SNUBITI (glej uvodnik NAŠE LUČI 80/3!).

— Sredi meseca je RIBIČIČ povabil nadškofa Pogačnika, da bi v duhu »medsebojnega zaupanja in spoštovanja« pregledala »aktualni družbenopolitični položaj«. Posamezne krajevne oblasti so priredile za tamkajšnje duhovnike podobne sprejeme, na katerih so jih seznanile s težko Titovo boleznijo, nevarnostjo sovjetskega vdora in gospodarstvom na psu. Partija je prosila duhovnike za razumevanje in pomoč: s svojim ugledom naj bi pomirjevalno vplivali na zmedene množice. Slovenska Cerkev je pri svoji obljubi pomoči doslej zamudila zgodovinsko priložnost, da bi odločno postavila svoje pravične zahteve.

— Druga partijska poteza za pridobitev slovenske Cerkve je bila ta, da je notranja uprava ovadila javnemu tožilcu rimskega dopisnika Dela Tedeška in odgovornega urednika tednika TELEKS Apiha, češ da sta žalila »poglavarja tuje države« papeža Janeza Pavla II. V Teleksu je namreč objavil Tedeško pogovor z italijansko novinarko Oriano Fallaci, kjer se ona o papežu res neprijemno izraža. A zajec je tičal v drugem grmu: za partijski spor z Apihom je že nekaj časa vedela vsa Ljubljana. Apih je namreč dovolil, da je v Teleksu izšla marsikatera bridka na račun komunističnega režima v Sloveniji. Tedeškov pogovor s Fallacijevo je bil partiji le dobrodošla priložnost, da je Apiha odstavela.

— **VERSKA KOMISIJA** je 6. feb. 80 pod Kolmanovim vodstvom ugotovila, da je rimskokatoliška Cerkev, »še zlasti njeno vodstvo«, s svojo »naravnostjo in nekaterimi potezami v sedanjem zapletenem in občutljivem mednarodnem položaju« pokazala »interes in skrb za našo družbeno skupnost«. Seveda pa se je komisiji zdelo potrebno, da pri tem ponovno ošvrkne samosvoje delovanje »manjše skupine teologov oziroma posameznikov na ljubljanskem bogoslovju«. Počasi se v slovenskem prostoru odkriva pravi Kolmanov obraz. (bo še)

mali oglasi

● **PREVAJALSKA PISARNA** v Münchnu uradno uredi prevode iz slovensščine in srbohrvaščine, piše prošnje in nudi pravno pomoč: Dipl. filolog JOSEPH ARECH, 8 München 50, Pfeilschifterstraße 21; telefon (089) -14 13 702.

● **SLOVENEK**, 170/38, trenutno živ več in zaposlen v Zahodni Nemčiji, želi resnega znanja zaradi ženitve s pošteno Slovenko v starosti od 29 do 37 let. — Njegov naslov vam posreduje uprava »Naše luči«, če pošljete poštno pristojbino, navedeno v barvnem pasu te strani spodaj. (Št. 13)

● **Dragi rojaki!** Za Vašo **SELITEV** v domovino se Vam toplo priporočamo. — Obrnite se na naslov: Gebr. HORŽEN, Möbeltransporte, Herderstraße 36, D-4010 Hilden bei Düsseldorf. (Telefon 02 1 03 - 44 5 62). — Informacije dobite pisмено ali po telefonu v slovensščini ali nemščini.

● **ENODRUŽINSKO HIŠO**, nedograjeno, stoječo na lepem prostoru v Ljutomeru, ugodno prodam za nemške marke. — Interesenti naj se obrnejo na sledeči naslov: Jože Štöttl, Cven 6, YU-69420 Ljutomer, Slovenija, Jugoslavija.

● **3-SOBNO STANOVANJE**, moderno, ca 70 m² veliko, v Ljubljani (za Bežigradom) ugodno prodam za gotovino. — Pojasnila daje: Eberhard, D-8000 München 19, Aiblingenstr. 3, BRD.

● **VISOKOPRITLIČNO HIŠO**, nedograjeno, v Mariboru ugodno prodam. Njena površina znaša 597 m². — Za točnejše podatke se obrnite na: Stan-ko Arbeiter, Kreuzsteinstr. 76, CH-8707 Uetikon/See; Švica. (Tel. 01/920 30 81).

● **Povratniki v domovino, pozor!** Na prodaj je **MAJHNO POSESTVO** v Sloveniji v izmeri 7 hektarjev s hišo, hlevom, majhnim kozolcem (vse krito z opeko) in z lepim, dozorelim gozdom. Cena po dogovoru, vendar po možnosti v tuji valuti. Prodajava zato, ker je moža zadela delna kap. — Za pojasnila se obrnite na: Jože Knez, Irisstraat 8, B-3660 Opglabbeek, Belgie.

● **Nedograjeno HIŠO** v Podgorici pri Ljubljani ugodno prodam. — Za točnejše podatke se obrnite na: Ferdinand Vučko, Flurstraße 3, D-8011 Forstern, BRD. (Telefon 08124/19 20).

● **GRADBENA PARCELA** 900 m² (9 arov) v Celju z zelo lepo lego ob cesti na Ostrožno ugodno naprodaj. — Naslov vam posreduje uprava »Naše luči«, če pošljete poštno pristojbino, navedeno v barvnem pasu te strani spodaj. (Št. 14)

● **GRADBENE PARCELE** v Kungoti pri Mariboru ugodno naprodaj! — Za natančnejše podatke se obrnite na: Mirko Grandošek, Gradiška ulica 46a, YU-62211 Pesnica, Slovenija, Jugoslavija. (Telefon 0038/62/68 6 57)

● **Adaptirano HIŠO**, približno 120 m² stanovanjske površine, v bližini centra, ugodno prodam. — Natančnejša pojasnila vam dá: Vladimir Rupnik, Žapuže 18, YU-65270 Ajdovščina, Slovenija, Jugoslavija.

Rojakom v južni in srednji Nemčiji:

Binkoštno srečanje '80

za južno in srednjo Nemčijo

bo letos v AUGSBURGU, in sicer že na binkoštno soboto, dne 24. maja popoldne. Natančnejši spored (z mašo, kulturnim in zabavnim programom) ter točen kraj srečanja boste zvedeli v prihodnji številki »Naše luči«.

preberite !

PREVEDE DOKUMENTOV, ki jih potrebujete za sklenitev zakona, vam radi poskrbijo slovenski duhovniki. Obrnite se vedno na najbližjega!

ZA CERKVENO POROKO potrebujete krstni list, ki ni star več kot tri mesece: Javite se en mesec pred poroko pri duhovniku, ki vas bo poročil, da lahko uredi oklice in dokumente in se zmeni s krajevnim župnikom za kraj in čas poroke.

NA VSEH URADIH, kjer vas sprašujejo po narodnosti ali državljanstvu, povejte najprej, da ste Slovenci, potem šele, da ste Jugoslovani. Pri izpolnjevanju vseh formularjev napišite pri rojstnem kraju vedno: Slovenija-Jugoslavija.

MALE OGLASE sprejema uredništvo »Naše luči« do 5. v mesecu pred naslednjo številko. Oglasi smejo obsegati največ 100 besed. Za vsebino oglasov uredništvo ne odgovarja. Cenik malih oglasov: Minimalna cena (do 20 besed) je: 20 avstrijskih šilingov, vsaka nadaljnja beseda pa 5 avstrijskih šilingov (ali pa enaka vrednost v drugi valuti). Oglase je treba vnaprej plačati. Uredništvo posreduje le naslov oglaševalca, na druga vprašanja glede malih oglasov ne odgovarja. Kdor hoče zvedeti za naslov oglaševalca, naj pošlje v pismu v denarju ali v mednarodnih pošt-nih kuponih pristojbino za dvoje pisem za tujino.

pol smehca . . .

»Ta ura gre brez navijanja štiri-najst dni.«

»In koliko časa gre, če je navita?«

o

Prijatelj prijatelju: »Moja žena je kakor fotograf: ne smem se nikamor ganiti in vedno se moram držati na smeh.«

o

»Kupil sem star avto in vozil 140 km . . .«

» . . . na uro?«

»Ne, vsega skupaj.«

o

V pragozdu so priredile živali koncert. Z njega je prišel mali slonček domov ves žalosten.

»Kaj se ti je pa zgodilo? Ali si slabo igral?« ga je vprašala mama.

»Ne, sploh nisem igral: vse skladbe so bile brez trobente.«

o

Vodič je pripeljal obiskovalce muzeja do vrat v galerijo slik in rekel: »Žal, vam slik ne morem pokazati, ker je v galeriji prepovedano kaditi.«

»Saj ne bomo kadili,« so mu hiteli dopovedovati obiskovalci.

»Vi ne, jaz pa.«

o

»Nisem prav naredil, da sem se poročil: če sem pijan, me žena ne more prenašati, če sem trezen, pa jaz nje ne.«

o

Prišli so k Škotu s prošnjo, če bi lahko kaj prispeval za novo kopališče.

»Prav rad,« je rekel in šel po kozarec vode.

o

Na vozniškem izpitu. Izpraševalec vozniku: »Izstopite iz avta, padli ste!«

»Kako, saj še voziti nisem začel.«

»Sedli ste na zadnji sedež.«

o

Vodnik vpraša rekruta: »Kaj naredi vojak, preden začne čistiti puško?«

»Pogleda številko puške, da ne bi slučajno začel čistiti tuje.«

o

Nemec in Francoz sta stavila, kdo od obeh bo povedal bolj neverjetno zgodbo.

Začel je Nemec: »Nekoč je neki nemški kavalir . . .«

»Stojte, stavo ste dobili!«

o

»Moj pes me zavoha že na dvesto metrov.«

»Kaj ko bi se enkrat skopal?«

o

Pri psihiatru.

»Moja žena si domišlja, da je leteči krožnik. Kaj naj storim?«

»Pošljite jo k meni!«

»In kje naj pristane?«

o

»Janez je šel v ambulanto prosit za bolniško.«

»Kaj pa mu je?«

»Vode še ni napeljal v svoji novi hiši.«

o

»Ali sta se poznala z Dostojevskim osebno?«

»Ne. Zakaj?«

»Ker je napisal Idiota.«

Mica je pobrala po kokošjih gnez-dih jajca. Pa je potožila kokoš petelinu:

»Bojim se, da bova ostala brez potomstva. Mica mi vsakega otroka sproti spremeni v šmorn.«

o

Kirurg, inženir in politik so se prepirali, kdo od njih opravlja naj-starejši poklic.

Kirurg: »V svetem pismu je zapisano, da je Bog naredil Evo iz Adamovega rebra. To je pa delo kirurga.«

Inženir: »Pred tem stoji v svetem pismu, da je bila zemlja ustvarjena iz kaosa. To je pa delo inženirja.«

Politik: »A kdo je naredil kaos?«

o

Po vožnji z avtom.

Potnik: »Hvala za vožnji!«

Voznik: »Kako za vožnji? Za vož-njo!«

Potnik: »Ne, za vožnji. Ta je bila namreč prva in zadnja.«

o

»Ali si slišal, kakšna nesreča je doletela Golaža?«

»Ne.«

»Moja žena se je odselila k nje-mu.«

o

»Že petindvajset let sva poroče-na, pa je še vedno tako lepo kot prvi dan, kajne dragec?«

»Seveda, seveda. Kako pa je že bilo prvi dan?«

. . . pol jokca

Zaradi varčevanja ne bomo več prirejali poslovnih kosil, ampak poslovne večerje.

DISCIPLINIRAN NAROD ČAKA V VRSTI NA LEPŠO PRIHOD-NOST.

TOVARIŠICA STRANKA, MI SE SAMI ZAVEDAMO, DA SMO TU ZARADI VAS, PA VSEENO VAS PROSIMO, DA NAS NE MOTITE, DA BOMO LAHKO DELALI!

Zgodovina se ponavlja: samopri-spevki se ponavljajo.

Birokrat vse vidi, vse sliši, vse pove in nič ne naredi.

ZGODOVINA SE PONA-VLJA: TUDI NAŠI PREDNIKI SO MORALI IMETI PRECEJ SREČE, DA SO SE OSKRABELI Z MESOM.

Po Pavlihu

SLOVENSKI DUHOVNIKI PO EVROPI

ANGLIJA

Ludvik Rot, 62 Offley Road, London S. W. 9 (Tel. 01-735-6655).

AVSTRIJA

Ciril Lavrič, Kirchenstr. 1, 4053 Haid b. Ansfelden. (Tel. 07229 - 8356).

P. Jožef Lampret, minorit, Mariahilferplatz 3, A-8020 Graz.

P. Janko Bohak OFM, Canisianum, 6020 Innsbrück. (Tel. 0522 - 22 9 59).

Ivan Tomažič, Albertgasse 48 (»Korotan«), 1080 Wien VIII.

Sloveški socialni urad, Seitzerg. 5/II, 1010 Wien I. (Tel. 0222 - 63 25 07).

Janez Žagar, Feldeggasse 1, 6800 Feldkirch, Vorarlberg.

(Tel. 05522 - 26 4 04 ali 05522 - 21 5 85).

Slovenski dušnopastirski urad. Fridtjof-Nansen-Str. 3, 9800 Spittal/Drau.

(Tel. 04762 - 37 1 24).

BELGIJA

Vinko Žakelj, Guil. Lambert laan 36, Eisden, 3630 Maasmechelen.

Kazimir Gaberc, avenue L. Empain 19, Marcinelle, B-6001 Charleroi.

(Tel. 071 - 36 77 54).

FRANCIJA

Nace Čretnik, 78 Avenue Gambetta, 75020 Paris. (Tel. 1/361-80-68).

Jože Flis, 3 Impasse Hoche, 92320 Chatillon. (Tel. 1/253-64-43).

Stanislav Kavalarič, Presbytère Ste. Barbe, rue de Lens, 62680 Mericourt.

Anton Dejak, 4 rue Sainte Barbe, 57710 Aumetz.

Msgr. Stanko Grims, 259 bis Avenue de l'Europe, 57800 Freyming-Merlebach.

Franjo Pavalec, 17 rue de Sospel, 06300 Nice.

ITALIJA

Jure Rode, Collegio Pio Latino, Via Aurelia Antica 408, 00165 Roma.

NEMČIJA

Dr. Janez Zdešar, 8 München 2, Schubertstr. 2-I. (Tel. 089 - 536453).

Anton Štekl, 1 Berlin 61, Methfesselstraße 43, Kolpinghaus, (Tel. 030 -

7853091 do 93), in 1 Berlin, Kolonnenstraße 40. (Tel. 030 - 7848434).

Ivan Ifko, 43 Essen-Altenessen, Bausenhorststr. 2. (Tel. 0201 - 344045).

Pavel Uršič, 42 Oberhausen 11, Oskarstraße 29. (Tel. 0208 - 640976 ali 641172).

Martin Mlakar, 5657 Haan 1, Hochdähler Str. 14. (Tel. 02129 - 1392).

Mirko Jereb, 6 Frankfurt 70, Holbeinstr. 70. (Tel. 0611 - 636548).

Stanko Gajšek, 68 Mannheim 1, A 4, 2. (Tel. 0621 - 28500).

Ciril Turk, 7 Stuttgart 1, Stafflenbergstr. 64. (Tel. 0711 - 232891).

Janez Demšar, 7417 Pfullingen, Burgstr. 7. (Tel. 07121 - 77525).

Dr. Franc Felc, 798 Ravensburg, Raueneggstr. 13. (Tel. 0751 - 22000).

Villi Stegu, 8070 Ingolstadt, Hohe Schulstr. 3 1/2. (Tel. 0841 - 34474).

Jože Bucik, 89 Augsburg 22, (Göggingen), Klausenberg 7 c.

(Tel. 0821 - 97913).

P. Janez Sodja, 8 München 80, Röntgenstr. 5. (Tel. 089 - 981990).

Dr. Branko Rozman, 8 München 2, Schubertstr. 2-I. (Tel. 089 - 536453).

Marijan Bečan, 8 München 2, Schubertstr. 2-I. (Tel. 089 - 536453).

NIZOZEMSKA

Vinko Žakelj, Guil. Lambert laan 36, Eisden, 3630 Maasmechelen,

Belgie.

ŠVEDSKA

Jože Drolc, Parkgatan 14, 41138 Göteborg. (Tel. 031 - 115421).

Jože Bratkovič, Parkgatan 14, 41138 Göteborg. (Tel. 031 - 115421).

ŠVICA

P. Fidelis Kraner, Schaffhauserstr. 466, CH-8052 Zürich.

(Tel. 01/301 31 32; zasebno: 01/301 44 15).

P. Angel Kralj, Kapuzinerkloster, 4500 Solothurn. (Tel. 065 - 227133).